

Agravista

nr. 17-18 (301-302),
27 noiembrie 2020

www.agravista.md CEL MAI COMPLET PORTAL AGRICOL DIN MOLDOVA

CITIȚI ÎN NUMĂRUL CURENT:

**REALITĂȚI ȘI PERSPECTIVE
ALE HORTICULTURII NAȚIONALE**

4

**PRINCIPALELE LUCRĂRI AGRICOLE
DIN LUNA DECEMBRIE**

6

**GUVERNUL A APROBAT PROGRAMUL
DE DEZVOLTARE A HORTICULTURII
PENTRU ANII 2021- 2025**

8

**CARNEA DE PASĂRE ESTE A DOUA
CEA MAI PRODUSĂ ȘI CUMPĂRATĂ
CARNE DIN UE**

10

**DATINI, TRADIȚII ȘI OBICEIURI
ÎN LUNA DECEMBRIE**

14

ÎN POFIDA UNUI AN AGRICOL DIFICIL, SECURITATEA ALIMENTARĂ A ȚĂRII ESTE ASIGURATĂ ÎN TOTALITATE

Interviu cu ministrul Agriculturii,
Dezvoltării Regionale și Mediului, Ion PERJU

- Mult stimat domnule ministru, anul agricol 2019-2020 este, pentru agricultura națională, unul fără de precedent pentru ultima jumătate de secol, condițiile climatice severe suprapunându-se pe efectele negative ale crizei pandemice. În aceste condiții, rugăm să ne dați un tablou general al stării de fapt pentru sectorul agricol național.

- Pentru Republica Moldova sectorul agroindustrial este o componentă importantă a economiei naționale, dar extrem de vulnerabilă la un șir de provocări complexe, cu impact sistemic major. Acest an a demonstrat agresivitatea naturii asupra segmentului agroalimentar. Astfel, pe lângă multiplele calamități naturale înregistrate, cea mai devastatoare s-a dovedit a fi seceta excesivă, care are o continuitate încă din vara anului 2019. Din cauza secetei hidrologice, au avut de suferit toate regiunile țării, dar zonele de sud și sud-est au fost afectate cel mai sever.

Nivelul scăzut al precipitațiilor în perioada toamnă-primăvară a afectat considerabil suprafețele însămânțate cu culturi agricole din ambele grupe. Unii specialiști au comparat seceta actuală cu cea

din 1946-1947, cu efecte dezastruoase. Dar am avut ani secetoși și în perioadă recentă, precum anul 2007 (Ion Perju activa în calitate de viceministru al Agriculturii - n.r.), când s-a atestat o situație dificilă, sau seceta din 2012, când a fost o situație nu mai puțin complicată. Un lucru este cert, secetele hidrologice devin mai frecvente, impunându-ne să sporim imunitatea sectorului agricol la factorii de risc și să punem presiune continuă pe adaptarea la noile realități, prin promovarea stringentă a unor acțiuni, cu impact sistemic major.

Totuși, în pofida situației grele din sector, vă declar cu toată responsabilitatea că securitatea alimentară a Republicii Moldova este pe deplin asigurată.

Potrivit normelor acreditate, pentru a asigura securitatea alimentară a țării e nevoie de 300-350 mii de tone de grâu. Anul acesta, potrivit datelor statistice, avem circa 600 mii de tone de grâu, ceea ce este suficient pentru a asigura securitatea alimentară a țării, chit că rămâne mai puțin pentru export comparativ cu anul 2019, când am avut o producție globală de aproximativ 1 milion 100 mii tone de grâu. O analiză exhaustivă a situației actuale în domeniul exportu-

rilor ne demonstrează că prețurile interne pentru grâu sunt atractive pentru producători, la nivelul pieței internaționale. Prin urmare, nu este rentabilitate economică de a realiza operațiuni comerciale de export.

O situație similară se atestă și pentru culturile de grupa a doua. A fost colectată o roadă de circa 800 000 tone de porumb, ceea ce este suficient pentru consumul intern, dar nu și pentru export. Aici aș

evidenția o problemă - noi exportăm cereale, materie primă, care, în mod firesc, ar trebui prelucrate, pentru ca plusvaloarea să rămână la noi. Exporturile de cereale merg preponderent către Uniunea Europeană, apoi către țările Orientului Mijlociu. De cealaltă parte, noi importăm produse cu valoare adăugată sporită, precum produse lactate (circa 40% din consumul intern) și carne (circa 20-25%). Anul agricol se finalizează, totuși, pe o notă destul de pozitivă, căci, potrivit ultimelor date operative, lanurile de cerealiere de toamnă arată destul de bine, grație ploilor din ultima perioadă, iar situația din raioane este îmbucurătoare. Totodată, unii producători agricoli, care dețin stații meteo autonome, au raportat circa 70-80 cm umiditatea în sol. Conform informațiilor deținute putem deja afirma că vom avea suprafețe însămânțate nu mai mici decât anul trecut.

- Prin ce se explică știrile despre importurile de porumb în Republica Moldova?

- Reitez, anul acesta roada de porumb a constituit sub 50 la sută

Continuare în pag. 2

**Vă puteți abona la ziarul nostru
la toate oficiile poștale din țară → 15**

ÎN POFIDA UNUI AN AGRICOL DIFICIL, SECURITATEA ALIMENTARĂ A ȚĂRII ESTE ASIGURATĂ ÎN TOTALITATE

Continuare din pag 1

din roada anului precedent, comparativ cu peste 2 milioane de tone anul trecut. Dar aici, menționez, cantitatea este suficientă pentru asigurarea securității alimentare, inclusiv a securității furajere. Referitor la interpretările pe marginea importului de porumb, precizez că aceste cantități de porumb sunt importate de entitățile economice care practică, ca gen de activitate, producerea alcoolului etilic. Nu importă producătorii agricoli. Cunoaștem cererea sporită pentru alcool etilic, generată de necesitatea producerii de dezinfectanți, este o situație firească, obiectivă. Companiile care produc alcool utilizează preponderent porumbul, cerealele de prima grupă, practic, nefiind utilizate în acest proces, unii producători de alcool orientându-se chiar la sorg, care este o cultură care asigură un randament mai înalt de producere a alcoolului.

În contextul celor discutate anterior, este relevantă situația ce ține de floarea-soarelui, anul acesta fiind obținută o roadă totală de circa 400 mii tone, comparativ cu 800 mii anul precedent. Rода medie de floarea-soarelui a fost anul acesta de 1,2 tone per ha, ceea ce nu este atât de rău în condițiile atestate. De notat că, spre regret, unii producători agricoli eludează normele asolamentului și cultivă prea multă floarea-soarelui. Republica Moldova nu-și poate permite o suprafață mai mare de 160 mii

ha de floarea-soarelui, la care s-ar mai adăuga circa 50 mii ha de rapiță. Ambele culturi, în mod normal, pot fi cultivate pe același teren cu o pauză de cinci-șapte ani de zile, în perioada de repaus aceste terenuri urmând să fie cultivate cu alte culturi, care să nu permită secătuirea solului, nu doar din punct de vedere al umidității, ci și al substanțelor nutritive. Dar noi am avut chiar și peste 360 mii ha cultivate cu aceste culturi! Cu floarea-soarelui și cu ulei noi suntem asigurați peste necesitățile interne, circa 85-90% din producția de ulei de floarea-soarelui fiind destinată exportului.

Concluzionez reiterând că, în pofida șocului climateric din acest an, securitatea alimentară a țării este asigurată integral și nu este în pericol.

- Pandemia COVID-19 a cauzat o serie de efecte negative pentru sectorul agricol național. Ce categorii de producători agricoli au fost cei mai afectați și ce acțiuni întreprinde Guvernul (MADRM) pentru redresarea situației?

- Criza pandemică a intervenit într-un context climateric nefavorabil pentru sectorul agricol din Moldova, aprofundând problemele pe acest segment. Cu toate acestea, măsurile și politicile echilibrate, pentru sprijinirea producătorilor agricoli, întreprinse de Guvern cu suportul statelor-partenere și a comunității donatorilor, au contribuit la stabilizarea substanțială a situației existente, prin oferirea unui șir de facilități fiscale și subvenții.

altă măsură a vizat acoperirea dobânzii la împrumuturi, la credite pentru agricultură, și aceasta o inițiativă menită să scoată presiunea de pe producătorii agricoli. Urmează, în perspectivă imediată, să fie aprobat proiectul de Hotărâre de Guvern pentru distribuția mijloacelor financiare din partea Federației Ruse (circa 60 milioane de lei), care le vom oferi producătorilor agricoli, preponderent pentru porumb, care a fost afectat drastic, dar care este cultivat, practic, de către toți producătorii agricoli. Aceste mijloace financiare trebuie să le distribuim cât mai repede posibil, ca să ajungă la producători.

Totodată, menționăm și alte acțiuni ale autorităților statului, precum, accesul la irigare, fiind modificate un șir

ramură piscicolă dezvoltată, nici irigare modernă. A fost simplificat accesul la resursele de apă, dar au mai fost impuse și niște reguli clare pentru cei care dețin în gestiune lacuri și iazuri, pentru a simplifica accesul la apă pentru irigare. La fel, pe parcursul anului multe stații de irigare au fost transmise asociațiilor utilizatorilor de apă, pentru a fi gestionate eficient în scop de irigare.

- Problema subvențiilor este un subiect tradițional sensibil, cum anul acesta Guvernul a identificat și a direcționat acestui scop mai multe resurse decât în alți ani și care vor fi, pe viitor, politicile în domeniu?

- Anul curent Fondul de subvenționare a constituit circa 1 miliard de lei, fiind suplinit cu alte 200 milioane, pentru compensarea pierderilor cauzate de secetă. Anul viitor fondul va fi majorat, pentru că investițiile necesare sectorului agroalimentar sunt mari. Săptămâna trecută a fost aprobat, în ședință de Guvern, Regulamentul privind acordarea plăților directe per cap de animal. În Legea privind principiile subvenționării este prevăzut că statul va acorda gradual plățile directe, atât la hectar cât și per cap de animal, din acest considerent fondul de subvenționare necesită a fi majorat.

Am debutat cu sectorul zootehnic deoarece acesta trebuie revitalizat. Astăzi în țară sunt înregistrate circa 200 de ferme. Subvențiile per cap de animal vor fi acordate exclusiv pentru animalele din fermele înregistrate oficial. Or, peste 95 la sută din vitele cornute, vitele de lapte, sunt în proprietatea persoanelor fizice. Acest fenomen condiționează nu doar o problemă economică, ci și una ecologică. Prețul laptelui este

de asemenea diferit, dacă e să comparăm produsul obținut de la o vacă a unei persoane fizice și cel obținut de la o întreprindere specializată, care întrunește tehnologiile caracteristice genului. De aici apare necesitatea de a subvenționa și a consolida fermele specializate, randamentul fiind mult mai înalt, inclusiv, soluționarea problemei ecologice. Fermele specializate trebuie să dispună de stații de epurare, dar mai este și un alt aspect important: anul acesta s-a observat că au fost mai puțin afectați de secetă producătorii agricoli care au utilizat îngrășăminte organice. Iar astăzi se atestă o penurie de astfel de îngrășăminte, pe motiv că sectorul zootehnic este unul subdezvoltat.

Totodată, nu putem exclude subvențiile investiționale, practica anilor 2006-2007 ne-a demonstrat necesitatea acestora. Atunci se ofereau subvenții directe per hectar, pentru anumite culturi, iar din cauza secetei, banii acordați s-au dus, practic, în nisip. Așadar, este important să fie făcute mai întâi investiții, să fie capacitate și ulterior să fie acordate subvenții la hectar.

- Ce acțiuni întreprind autoritățile de resort ale statului pentru dezvoltarea rețelelor de irigare, în suportul producătorilor agricoli naționali?

- Cu referință la sistemele de irigare este de menționat faptul că ne propunem ca la scara națională să dezvoltăm o suprafață de circa 300 mii de hectare de terenuri irigate, câte au fost cândva. Însă există un alt pericol, rezidând din faptul că s-ar putea, într-o bună zi, că nu avem ce iriga, din cauza degradării solului, în urma degradării solului este direct corelată cu lipsa de umiditate, pe motiv că nu este asimil-

Circa 300 de milioane de lei au fost alocați pentru a acoperi parțial pierderile suferite. Alte 24 de milioane au fost acordate pentru o listă suplimentară de agricultori, care din cauza unor greșeli comise, în timpul evaluării, de administrația locală de nivelul I și II, au fost excluși din listele inițiale. Concomitent, am comunicat intens și cu instituțiile bancare, deoarece agricultorii se confruntau cu probleme legate de achitarea creditelor contractate.

A intervenit operativ Prim-ministrul, cât și conducerea MADRM, pentru ca reprezentanții sistemului creditar-bancar să accepte prelungirea creditelor și să nu pună presiune pe producătorii agricoli. De asemenea, restituirea TVA-ului, mulți producători agricoli aveau mijloace financiare blocate în conturile TVA, existând posibilitatea utilizării acestora pentru a compensa taxele aferente la salariu, dar și alte taxe, precum plata impozitului funciar. O

de acte normative, ce urmăresc un singur scop – producătorul agricol să aibă acces simplificat la sursa de apă pentru irigare. Există o situație dezolantă la capitolul bazine acvatice, râuri și lacuri, multe fiind arendate sub pretextul practicării pisciculturii, dar, în definitiv, atestăm că nu avem nici

Federația Agricoltorilor din Moldova FARM

Bd. Ștefan cel Mare 123V
MD – 2004, Chișinău, Moldova

Tel (+373 22) 23 56 01, fax (+373 22) 23 78 30

Organizațiile regionale ale Federației Agricoltorilor:

Cantemir (273) 2 28 53
Drochia (252) 2 70 32
Edineț (246) 2 43 84
Fălești (259) 2 29 51
Hâncești (269) 2 34 08

Nisporeni (264) 2 38 57
Orhei (235) 2 49 55
Râșcani (256) 2 45 84
Ungheni (236) 2 34 55
Cahul (299) 2 14 13

Publicație periodică a Federației Agricoltorilor din Moldova | FARM
Agravista

Redactor-șef: Eduard BALAN

Machetare: Victor PUȘCAȘ

Adresa redacției: MD-2004, Chișinău,
bd. Ștefan cel Mare, 123 V. Tel.: 23-56-98
e-mail: ebalan@agrofarm.md
www.agravista.md

Tiparul executat la tipografia «PRAG-3»

Comanda nr. 430

Tiraj: 3500

lată apa de la precipitațiile atmosferice. La sudul țării am avut anul acesta ploii abundente, care doar au spălat solul, dar nu au remediat situația. Trebuie să păstrăm solul fertil, care este o adevărată comoară a Republicii Moldova.

- Ținând cont de realitățile zilei, dorim să Vă întrebăm cum stau lucrurile cu prețul la pâine, nu

sectorului agrar. Am discutat, inclusiv, cu omologii mei din Belarus, România și Ucraina. În primele luni ale pandemiei au fost luate măsurile necesare pentru a nu afecta, în primul rând, piața, realizarea producției, deoarece a fost necesar să fie sistată activitatea piețelor publice. Pentru a redresa situația, s-a permis practica comerțului ambulant, ca astăzi

erau reorientați către punctele de trecere funcționale, ulterior fiind redeschise toate punctele de trecere a hotărului de stat.

- Guvernul a aprobat recent Programul de Dezvoltare a Horticulturii pentru anii 2021-2025, un proiect ambițios, care va fi realizat în baza căror resurse, interne și externe?

- Piața internă este asigu-

rată cu produse, ba chiar se atestă un consum insuficient de fructe și legume. Eu pledez pentru majorarea consumului intern, a produselor autohtone – acțiuni cu beneficii directe, atât asupra consumatorilor, producătorilor, cât și a întregii ramuri horticole. Totodată, este evident faptul că piața externă trebuie diversificată și, în acest context, în permanență am opinat în favoarea acestui fapt. Am spus-o și anterior, atunci când activăm în calitate de vicedirector al proiectului Competitivitatea Agricolă și Dezvoltarea Agriculturii (ACED), obiectivele căruia țineau de diversificarea pieței,

lo unde este consumator și preț bun: ajustări de taxe, acorduri bilaterale de liber schimb, eliminări de taxe, care să creeze premise pentru a pătrunde pe o piață sau alta. Spre exemplu, dacă e să vorbim despre merele autohtone, atunci pornim de la faptul că avem o cotă de export pe piața europeană de 40 mii de tone. De ani buni se lucrează pentru accederea pe piața UE a merelor noastre. Totuși, astăzi pe piața europeană sunt solicitate prunele, strugurii de masă, cireșele, dar nu și merele noastre. Or, pe moment, atestăm aceeași situație, când peste 98 la sută din merele autohtone sunt comercializate pe piața rusă. Estimările arată că în anul curent pe piața rusă vor fi comercializate circa 220 mii de tone de mere și doar 6-7 mii tone – pe piața Uniunii Europene. În ultimă instanță, piața dictează regulile, oferta și prețurile de vânzare. Așadar, producția noastră va fi competitivă atunci când vom exporta mere moldovenești în Polonia, iar vinul – în Franța, Italia și Spania. Este important și aspectul ce ține de imagini. Avem produse foarte bune, dar insuficient promovate, inclusiv prin intermediul ambasadelor din străinătate ale Republicii Moldova, care trebuie să-și intensifice activitatea pe acest segment. La fel, este necesar de acționat și pe piața internă, îmi doresc ca pe rafturile entităților comerciale autohtone produsele horticole moldovenești să dețină o cotă de peste 50 la sută, pe principii de competitivitate, desigur. Sloganul "Cum-părăm produse moldovenești!" trebuie să fie omniprezent.

- Acum cinci ani, ministrul Agriculturii menționa că Republica Moldova importă produse agroalimentare în sumă de circa 750 milioane de euro. Care

este situația pe moment la acest capitol și, eventual, dacă avem potențialul de a diminua această cifră, prin valorificarea potențialului autohton?

- Ce politici sunt agreate pentru restabilirea sistemului semincer național, fosta mândrie a țării noastre pe plan internațional?

- Noi ne propunem să restabilim sistemul semincer. Sunt multe probleme stringente, ce nu pot fi soluționate peste noapte. Au fost mai multe ședințe, la Institutul de Cercetări pentru Culturile de Câmp „Selecția”, la Institutul de Fitotehnie „Porumbeni” și Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologia Alimentare etc., la care s-a pus tranșant problema – noi pierdem sectorul semincer, care este unul cu plusvaloare. Este relevant, în acest context, următorul exemplu – doar Institutul „Porumbeni” asigură cândva peste 75% din necesarul de semințe de porumb din Belarus, astăzi această cotă reducându-se la nici 15 la sută din această piață. Noi impor-

să testeze ceea ce cumpără, pe când producătorii mici nu dispun de asemenea posibilități, ceea ce se poate solda cu rezultate negative în practica agriculturii. Statul trebuie să intervină cu instrumente, în acest sens, chiar și cu expertiza de bază. Este imperativ să fie restabilite sectorul semincer național, sectorul zootehnic, cerealele servind drept materie primă pentru zootehnie, reprezentând plusvaloarea, și numai pe această cale vom ajunge să consumăm produse lactate de producție autohtonă de calitate, precum nu vom mai importa nici cele circa 25% din necesarul de produse de carne. Carne de porcină avem suficientă, de pasăre, suntem asigurați cu ouă de producție locală, dar mai avem o serie de produse care se importă. Din acest motiv, trebuie să restabilim acele segmente ale sectorului agroalimentar național și să ne orientăm spre consumul produselor noastre, de producție locală.

- Schimbările climatice făcându-și efectele tot mai pregnante, ce acțiuni se întreprind pentru modernizarea agriculturii naționale, tot mai mulți producători agricoli începând să practice agricultura conservativă?

- Agricultura conservativă, care permite păstrarea umidității în sol, restabilește calitatea solului și combate eroziunea, fie eoliană, fie de la precipitații atmosferice, este tot mai mult practică de producătorii agricoli din țara noastră. În context mai larg, însă, se impun și alte măsuri, precum restabilirea sectorului forestier, a fâșiilor forestiere care au fost distruse, restabilirea sistemului de lacuri și râulețe, care a fost compromis mulți ani de-a rândul. Numai pe această cale vom reuși să ridicăm nivelul apelor freactice, pentru ca plantele să ajungă la apă și să se dezvolte nestingherit. Schimbările climatice indică o creștere a temperaturii pe întreg globul pământesc, adaptarea la aceste provocări fiind un imperativ. În acest sens, zi de zi depunem eforturi pentru a restabili ecosistemele țării.

- Care este rolul partenerilor de dezvoltare, al organizațiilor finanțatoare internaționale de profil, în consolidarea și dezvoltarea sectorului agricol național?

- Ministerul are o concluzie constructivă cu partenerii externi de dezvoltare, fiind antrenat într-un șir de proiecte comune, cu impact substanțial asupra modernizării tuturor sectoarelor aferente Ministerului. IFAD, Banca Mondială, USAID, FAO, BEI, Guvernele statelor partenere, sunt doar câțiva parteneri de încredere, care susțin Guvernul în realizarea priorităților de pe agendă, conexe dezvoltării, promovării și modernizării unui sector agroalimentar consolidat și durabil.

- Vă mulțumim mult pentru interviu!

Interviu realizat de Eduard BALAN

se așteaptă o eventuală creștere a prețurilor?

- Dacă e să comparăm prețurile la grâu, atunci vom observa că actualele prețuri la grâul alimentar nu depășesc prețurile din vara anului trecut, pe piața internă. Marja de venit pentru companiile de panificație este neesențial mai mică, dar nu sunt motive care să provoace creșterea prețurilor pentru produsele de panificație de bază. Avem mai mulți actori economici pe acest segment, care propun spre comercializare pâine de toate categoriile, de la cele mai mici prețuri și până la produse mai speciale, dar și cu un preț mai mare. Monitorizăm permanent situația, atât la produsele de panificație, la ulei, produsele de carne etc. și, la modul obiectiv, nu sunt premise pentru creșterea prețurilor. Suntem asigurați cu produse autohtone de carne de pasăre, de carne de bovină, carne de porcină etc. Mai mult decât atât, este de remarcat faptul unui consum sub cel recomandat de carne de bovină. Spre regret, unii din producătorii noștri, care exportau carne de bovină, au fost afectați de către efectele crizei pandemice, din cauză că au fost perturbate circuitele comerciale. Dar, totuși, voi puncta repetat că nu există motive obiective pentru creșterea prețurilor pentru aceste produse, indispensabile raționului nostru cotidian.

- Ce acțiuni au fost întreprinse suplimentar pentru eliminarea efectelor crizei pandemice asupra sectorului agricol al Republicii Moldova?

- Pentru a depăși sau a atenua efectele crizei pandemice am comunicat intens cu reprezentanții instituțiilor financiare internaționale: FAO, IFAD, Banca Mondială etc. Subiectul de bază al acestor discuții a fost stabilirea și combaterea efectelor COVID-19 asupra

să fie acceptat de către toată lumea că nu putem închide piețele sau magazinele, căci agricultura este legată de sistemul biologic – animalele trebuie să fie hrănite, culturile trebuie să fie semănate în timp oportun, irigate etc. Viața trebuie să continue, cu respectarea, tuturor rigorilor dictate de pandemie, or nu putem bloca activitatea unei ramuri de o importanță vitală pentru economia națională – agricultura. Au fost elaborate recomandările necesare, cu suportul autorităților internaționale, pentru activitățile în câmp, în industria alimentară, la fabrici sau în industria vinicolă, unde trebuie să fie respectate toate măsurile – distanțare socială, utilizarea de dezinfectanți, cu folosirea de măști și mănuși de protecție, măsurarea temperaturii angajaților etc. Aceste practici noi dictează costuri mai mari, dar sănătatea cetățeanului costă mult mai mult. În primele luni ale pandemiei a avut de suferit vinificația, pe motiv, în primul rând, că HORECA a fost paralizată, fiind închise cafelele, barurile, restaurantele etc. Pe de altă parte, a căzut și ramura turismului, și aceasta având un impact negativ, deoarece este mult mai simplu și ușor să-ți vinzi unui turist câteva sticle de vin decât să gestionezi vaste operațiuni de export a vinului. Astfel, în primele trei luni ale pandemiei comerțul cu produse vinicole a scăzut de la 10 la 20 la sută, pe anumite varietăți distincte. Celelalte ramuri nu au suferit atât de mult, căci, voi repeta, la modul operativ au fost luate toate măsurile necesare. Exporturile au fost afectate în primele luni ale pandemiei pe motiv, bunăoară, că s-au închis anumite puncte vamale, în concordanță de acțiunile autorităților vamale ale vecinilor noștri, Ucraina și România. De aici, exportatorii

erau reorientați către punctele de trecere funcționale, ulterior fiind redeschise toate punctele de trecere a hotărului de stat.

cu accente sporite pe accederea pe piețele europene. În același timp, lucrăm foarte mult pentru piața Federației Ruse, pentru că este de o importanță vitală să nu neglijăm piețele tradiționale atunci când ne propunem să valorificăm piețe noi. Eforturi susținute au fost depuse pentru deschiderea pieței europene, a Orientului Mijlociu, personal fiind detașat în repetate rânduri în Dubai, o piață extrem de mare. Este vital ca statul să vină cu instrumente și pârghii pentru a susține producătorii și exportatorii să-și realizeze marfa, aco-

este situația pe moment la acest capitol și, eventual, dacă avem potențialul de a diminua această cifră, prin valorificarea potențialului autohton?

- În 2009, când plecam de la MADRM, pe segmentul agroalimentar Republica Moldova avea o balanță pozitivă la exporturile de produse agroalimentare, iar astăzi importurile sunt mult mai mari. La acest capitol, trebuie să venim cu o abordare chibzuită, fiind necesar să ținem cont de mai multe aspecte. În primul rând, să nu exportăm materie primă, ci să

tăm semințe nu întotdeauna de cea mai bună calitate și chiar nu întotdeauna testate în condițiile noastre. Apropo, discutând anul acesta cu producătorii agricoli afectați de secetă, aceștia au spus că semințele noastre de grâu, care au fost testate la noi, au asigurat o recoltă muncită, chiar dacă mai mică decât în anii agricoli buni. În 2018 noi am adoptat Catalogul European de varietăți de plante și, astăzi, putem importa și utiliza tot ce este inclus în acest volum, semințe și material săditor. Agenții economici mai mari pot să-și permită

REALITĂȚI ȘI PERSPECTIVE ALE HORTICULTURII NAȚIONALE

Cabinetul de miniștri a aprobat, pe 18 noiembrie curent, Programul de Dezvoltare a Horticulturii pentru anii 2021-2025, inclusiv Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia. Ministrul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ion Perju, a declarat că documentul este orientat spre consolidarea eforturilor și intervențiilor în sectorul hortic, fiind focusat prioritar pe dezvoltarea sustenabilă. „Scopul Programului vizat constă în sporirea competitivității și rezilienței sectorului hortic prin creșterea valorii producției și aprofundarea integrării lanțului valoric, cu accent pe dezvoltarea durabilă a mediului rural.

În procesul de implementare a Programului, ne propunem ca până în anul 2025 să atingem câteva obiective. Astfel, intenționăm să extindem accesul la piețele externe, să sporim competitivitatea forței de muncă și a mediului de afaceri. Totodată, avem certitudinea că noul Program va aduce plus valoare sectorului hortic în țara noastră și va perpetua dezvoltarea și inovarea, componente ce generează profit atât pentru întreprinderi, cât și pentru bugetul de stat”, a menționat ministrul Ion Perju.

În contextul acestui Program ambițios, am solicitat opinia domnului Andrei Zbancă, expert asociat al Federației Agricultorilor din Moldova, conferențiar universitar, membru al echipei de elaborare a Programului de Dezvoltare a Horticulturii pentru anii 2021-2025, solicitându-i să comenteze mai multe aspecte importante ale noii strategii de dezvoltare a sectorului hortic național.

- Stimate domnule Andrei Zbancă, Planul de acțiuni al Programului de Dezvoltare a Horticulturii pentru anii 2021-2025 prevede extinderea suprafețelor perene, prin înființarea plantațiilor intensive și super-intensive noi, cu o suprafață de circa 21,8 mii ha. Cât de real este acest obiectiv, în condițiile în care înființarea de plantații intensive și super-intensive necesită investiții considerabile?

- La baza Programului de dezvoltare a horticulturii au stat câteva principii, în primul rând cum se vor dezvolta sectoarele de producere din horticultură – plantații multianuale, struguri de masă, culturi bacifere, legume și nucul. Aici s-a luat în calcul care este cererea și cerințele pieței atât în Est, cât și în Vest, un accent sporit fiind pus pe dezvoltarea sectorului sămburoase, pe motiv că prune, cireșul/vișinul și caisul au o cerință mult mai sporită și ritmul de creștere a consumului pentru aceste fructe este mult mai sporit comparativ cu speciile sămânțoase, precum, bunăoară, mărul.

De aici, creșterea planificată în Program, de 21,8 mii ha accentul s-a pus pe dezvoltarea culturilor sămburoase – prune, cireșe, vișină și cais, totodată, un alt accent fiind pus și pe dezvoltarea nuciferelor. În Republica Moldova este o tendință de a se planta anual de la 700 la 1000 de ha de nuc, fenomen explicat de cererea pe piață și condițiile climatice propice. O altă prioritate ține de plantarea viilor pentru struguri de masă, anul în țara noastră plantându-se în mediu 500-700 ha, precum și câte circa 400-500 ha de plantații de mere.

Cu referință la mere, este îmbucurător faptul că se plantează plantații intensive și super-intensive, ceea ce va determina sporirea competitivității produsului prin creșterea calității și va spori volumul producției. Pe finalul Programului, peste cinci ani, este estimată o creștere, pe țară, cu circa 35-40% a roadei de mere din contul tehnologiilor intensive și super-intensive.

- Este un proiect ambițios ...

- Bineînțeles, Programul de Dezvoltare a Horticulturii pentru anii 2021-2025 prevede creșterea producției globale de fructe cu circa

508,7 mii tone sau 35%; creșterea producției globale de legume cu circa 433 mii tone sau 45% și creșterea recoltei medii la ha pentru produsele horticole cu circa 40%. Aici voi remarca faptul că producătorii de mere au realizat adevărul, că succesul este asigurat de tehnologii performante și de calitatea produsului. În acest context, în Program s-a mers pe necesitatea dezvoltării lanțului frigului, pentru păstrarea producției în stare proaspătă pe motiv că, pe intern, va crește considerabil volumul producției calitative, din contul, în primul rând, a producției intensive și super-intensive, care asigură un volum de producție mai mare la o unitate de suprafață, și, doi, va mai crește prin îmbunătățirea tehnologiilor. Așadar, vom avea mai puține mere care vor merge la procesare și va crește considerabil cantitatea merelor de calitate înaltă, în stare proaspătă, ceea ce va necesita dezvoltarea lanțului frigului prin mări-

rea capacităților de frigider. Depozitele frigorifice în businessul cu fructe este o necesitate pentru asigurarea dezvoltării durabile a sectorului dat.

În 2019, potrivit unor estimări recente, erau frigider cu o capacitate totală de 419 mii tone, dintre care 17 mii tone nu erau funcționale și trebuia să fie revitalizate. Anual, în Republica Moldova se construiesc frigider cu o capacitate de stocare de la 20 mii la 25 mii de tone. Structura de păstrare a producției în acest frigider este următoarea: circa 50-60 mii de tone de prune și 60-70 mii tone de struguri de masă, ambele culturi, de la an la an, necesitând capacități de depozitare de sub 150 mii tone. Plus de aceasta, circa 200 mii de tone îi revin mărului, iar circa 50 000 – legumelor, bananelor etc. În structura de păstrare în frigider legumelor le revine, din păcate, cea mai mică cotă, aceste fiind păstrate preponderent în depozite nespecializate, ceea ce duce la scăderea calității producției.

În baza celor menționate anterior și asigurarea dezvoltării armonioase a sectorului (evitarea șocurilor în anii cu supra-producere) este necesar de accelerat temporile în investiții post-recoltare

(frigidere și case de ambalare), în infrastructura de marketing, pentru că este imperios necesar ca în acești cinci ani să construim frigider noi cu o capacitate de circa 300 mii tone. Acest pas este necesar, deoarece cel mai mare venit se obține la comercializarea fructelor și legumelor în stare proaspătă, tendința pe piața internațională a comerțului cu fructe și legume fiind că peste 80% din fructe și legume se comercializează în stare proaspătă și doar circa 20% - în stare procesată. Logistica internațională s-a dezvoltat atât de mult, încât multe legume și fructe pot fi comercializate anul înapoi în supermarketuri și alte magazine.

- Ce politici se promovează pe dimensiunea procesării producției horticole ?

- În lipsa capacităților de depozitare, îndeosebi pe perioada de recoltare a fructelor și legumelor, o bună parte a acestora este orientată spre procesare, fiind obținut concentrat de mere, pireu de prune sau prune uscată. La pireul de prune se obține un venit mai mare decât de la suc concentrat, iar cea mai mare valoare adăugată se obține la prune uscată.

Referitor la mere, lanțul valoric are două segmente: consumul în stare proaspătă, care este legat de consumul intern plus comercializarea la export, anual fiind exportate circa 250 mii de tone. În 2019 am avut o roadă globală de mere pe țară de circa 595 mii, iar anul acesta roada este estimată la circa 400-420 mii de tone. Astfel, anul trecut circa 257,3mii de tone au mers la export (pentru Ianuarie – Mai au fost 147,5 mii de tone), circa 62 mii de tone noi le consumăm intern în stare proaspătă, iar 290 mii de tone de mere au fost procesate. Exportul de mere este preponderent pe piața Federației Ruse 98,5%, ceea ce creează o dependență pronunțată de o singură piață, care nu tot timpul operează sau se bazează pe principii economice / de piață. Aici sunt necesare coagularea eforturilor tuturor actorilor din acest sector pentru diversificarea exportului și reducerea riscurilor sectoriale.

Al doilea lanț valoric, așadar, ține de procesarea merelor, preponderent pentru a obține suc concentrat și care este cel mai slab lanț cu va-

loare adăugată. În acest caz câștigul este mic atât pentru producătorul de mere, cât și pentru procesator. Astfel, strategia Programului tocmai pe acest motiv prevede creșterea capacităților de depozitare, pentru a reduce efectul de șoc în sector prin producția mare, pentru a depozita producția pentru 5-10 luni, perioadă în care să fie identificat clientul mult mai sigur și cu valoare adăugată mai mare. Aici avem exemplul Poloniei, care, având o roadă bogată de mere, au dezvoltat un lanț valoric interesant, prin producerea sucului de mere prin tehnologia "stors la rece". Aceasta presupune că mărul se păstrează în frigider, apoi se produce suc natural, nu cu amestec de concentrat. Pe această cale, a crescut masiv consumul intern în Polonia, consumatorii apreciind înalt calitatea noului produs. Noi trebuie să preluăm practicile moderne din domeniu și să facilităm prin investiții dezvoltarea infrastructurii post-recoltare, este necesar să diversificăm producția.

- Cât de reală este atingerea scopurilor propuse în Program ?

- În sectorul fructelor noi avem o asociere puternică, pe verticală, și politicile bine gândite

în domeniu ne vor permite să atingem obiectivele propuse. Doar că este necesar să facilităm investițiile în operațiile post-recoltare și în special investițiile în comun pentru fermieri la omogenizarea calității, cantității și livrărilor stabile, lucru care poate fi realizat durabil doar prin cooperarea producătorilor de fructe pe orizontală (sau pe business).

La nivel de producere suntem ok, noi facem producție de fructe foarte gustoasă, recunoscute fiind calitățile înalte organoleptice și în Est, și în Vest, dar cedăm pozițiile la nivel de ambalare, calibrare, sortare și creare de valoare adăugată la produs. Clientul final care procură producția noastră o procură, metaforic vorbind, cu ochii, apreciind mai întâi ambalajul, forma etc. Prin eforturi susținute vom atinge scopurile propuse, căci ne dezvoltăm în permanență. Aici este de menționat faptul că acum trei ani aveam sub treizeci de companii care dețineau certificatul Global-GAP, atunci anul acesta avem deja peste 120 de astfel de companii, datorită interesului sporit și asistenței proiectelor de asistență internațională cum este Proiectul Agricultura Performanță din Moldova. Iar aceasta este o bună oportunitate pentru a crea o punte de export a produselor horticole moldovenești pentru rețelele comerciale din Uniunea Europeană.

Producătorii autohtoni au realizat faptul că, pentru a cuceri piața, este necesar să operezi investiții în marketing, să sporești avantajele comparative în raport cu ceilalți concurenți. La acest capitol se mai impune de remarcat necesitatea dezvoltării agriculturii ecologice, care este o oportunitate de accesare garantată a piețelor europene și trebuie să fie dezvoltată în paralel. Noi avem soluri bogate și, chiar, eventual, dacă la debut nu vom putea concura cu producătorii europeni la tehnologii, avem depline șanse să producem și să exportăm și produse de această categorie. Piața europeană a produselor ecologice crește anual cu cel puțin 25%, cel mai mare ritm de creștere a consumului din Europa, pe care motiv avem toate șansele să venim cu producția noastră bio pe această piață enormă.

- Cum a fost anul agricol 2019-2020 ?

- Anul agricol 2019-2020 a fost unul cu provocări foarte mari, pentru toate sectoarele agriculturii naționale. În primul rând, a fost un an cu condiții de secetă extremă, producătorii agricoli din unele regiuni ale Republicii Moldova susținând că nu a mai fost o asemenea secetă de vreo 40 de ani. Pe lângă seceta pronunțată, excepționând unele puține raioane din nordul țării, în care s-au semnalat precipitații atmosferice, am mai avut înghețuri de primăvară severe, toate acestea, culmea, fiind completate de efectele negative ale crizei pandemice. Din cauza secetei au avut de suferit și fructele, și strugurii, fiind de un calibru mai mic și, din acest motiv, mai puțin atrăgătoare pentru potențialii cumpărători. Cu referință la legume, atestăm faptul că producătorii folosesc mai pe larg irigarea, pe care motiv efectele secetei nu au fost atât de drastice. Înghețurile târzii, din luna aprilie, au afectat îndeosebi livezile din regiunile de centru și sud ale țării, fiind atestate temperaturi de la minus 7 la minus 12°C pe perioada de noapte, exact în perioada de până la înflorire, ceea ce a cauzat pierderi considerabile. Aș mai remarca faptul că seceta din lunile iulie, august și septembrie va avea efecte și pentru anul următor, la formarea mugurilor de rod. O bună parte din agricultori au datorii mari încă pentru inputurile agricole, impunându-se luarea unor măsuri de diminuare a presiunii financiare asupra acestora, prin reeșalonarea graficului de rambursarea creditelor. Aceasta le-ar permite să contacteze noi credite, necesare pentru procurarea inputurilor. Companiile furnizoare, îndeosebi cele livratoare de pesticide, au și ele mari probleme cu colectarea datorii, toate împreună creând un tablou cam sumbru. Din semnele bune ale anului, putem menționa adoptarea Regulamentului privind utilizarea apelor subterane în scopuri de irigare, ceea ce ar permite diminuarea riscurilor în perioadele de stres.

- Vă mulțumim pentru interviu !

Interviu realizat de Eduard BALAN

ANTREPRENORII DIN CAHUL ȘI UNGHENI MAI AU PATRU ZILE PENTRU A SOLICITA FINANȚARE DE LA PROGRAMUL EU4MOLDOVA: REGIUNI-CHEIE

Apelul de granturi pentru companiile, startup-urile și antreprenoriatul social, în valoare de până la 770.000 mii de EURO, oferite de Uniunea Europeană pentru dezvoltarea sectorului privat din regiunile Cahul și Ungheni, se încheie peste patru zile.

Potrivit programului de granturi, destinat întreprinderilor existente, startup-urilor și inițiativelor de antreprenoriat social, finanțat de UE și implementat de PNUD și UNICEF, 28 de companii din ambele regiuni vor beneficia în acest an de granturi

3 ani de activitate, situată în raioanele Cahul sau Ungheni (zonă urbană sau rurală) sau antreprenor/antreprenoare dispus/ă să lanseze o nouă afacere în comunitățile rurale din raioanele Cahul sau Ungheni;

- Contribuție monetară obligatorie de cel puțin 5% (pentru granturi de până la 15.000 EURO) sau de 10% (pentru granturi de până la 25.000 EURO).

3. Sprijin pentru inițiative de antreprenoriat social (granturi a câte 20.000 EURO fiecare pentru două proiecte de antreprenoriat social)

EU4MOLDOVA
 REGIUNI CHEIE

Finanțat de
 Uniunea
 Europeană

Parteneri

UNICEF

Implementat de

UNICEF

în valoare de 15.000 – 30.000 de Euro fiecare.

Asistența financiară va putea fi utilizată pentru achiziționarea de echipamente, bunuri, lucrări și servicii în scopul dezvoltării afacerii, creării de noi locuri de muncă și sporirea atractivității regiunilor-cheie pentru noi investiții. Programul va fi însoțit și de activități de mentorat și instruire gratuite pentru a stimula cultura antreprenorială din regiunile cheie. Dosarele de participare la proiect pot fi depuse până luni, 30 noiembrie, la ora 17.00.

Antreprenorii din Ungheni și Cahul pot depune dosarul la următoarele categorii:

1. Sprijin pentru extinderea și dezvoltarea afacerilor existente (granturi a câte 30.000 EURO fiecare pentru 16 beneficiari)

Cerințe minime:

- Entitate economică, înregistrată în Republica Moldova;
- Companie cu mai mult de 3 ani de activitate, situată în raioanele Cahul sau Ungheni (zonă urbană sau rurală);
- Contribuție monetară obligatorie de cel puțin 10% din valoarea grantului.

2. Sprijin pentru startup-urile existente sau nou create (granturi a câte 15.000 sau 25.000 EURO pentru 10 beneficiari)

Cerințe minime:

- Entitate economică, înregistrată în Republica Moldova;
- Companie cu mai puțin de

Cerințe minime:

- Grup de persoane înregistrate ca entitate juridică până la acordarea suportului financiar care vor activa în raioanele Cahul sau Ungheni sau companii existente, antreprenori situați în raioanele Cahul sau Ungheni care își propun să dezvolte, finanțeze și implementeze inițiative răspuns la problemele sociale, culturale sau de mediu fără a genera profit sau pentru a reinvesti profitul în scopuri sociale;

- Contribuție monetară obligatorie de cel puțin 5% din valoarea grantului.

Este primul apel de granturi pentru antreprenorii din regiunile Cahul și Ungheni organizat de Programul EU4Moldova: Regiuni-cheie. Următorul apel destinat sectorului privat din regiunile-cheie va fi lansat în 2021. Valoarea totală a granturilor destinate mediului de afaceri din regiunile Cahul și Ungheni ce vor fi oferite în perioada 2020-2024 în cadrul Programului este de aproximativ 1,7 milioane de EURO.

Programul „EU4Moldova: regiuni-cheie” (2019-2024) susține dezvoltarea social-economică inteligentă, incluzivă și durabilă în regiunile Cahul și Ungheni, pentru a asigura cetățenilor o calitate mai bună a vieții. Programul are un buget total de 23 milioane de EURO, este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF).

RAPORT PIAȚĂ CEREALE 23 NOIEMBRIE 2020

PIAȚA GRĂULUI

Grâul românesc continuă să prezinte interes pentru piața internă de profil în ambele sale declinări: panificație și fermele de creștere a porcilor și a puilor. În acest context, remarcăm apetitul pieței de grâu furaj în asigurarea aprovizionării directe pentru lunile care vor urma, în speță ianuarie-mai 2021, cu ritm calibrat la circa 2.500-3.000 tone per furnizor, astfel încât curba prețului să fie nivelată și cantitatea securizată.

Prețul tranzacțiilor este unul compus din segmentele următoare:

1. Prețul mărfii – actualizat în raport de condițiile de calitate și localizare a stocului;
2. Logistica – cost atașat din locația de încărcare până la destinație;
3. Costul financiar – raportat la prețul de ieșire a mărfii și segmentat pe nivel anual și lunar, aplicat pe numărul de luni și calculat până la împlinirea termenului de plată de către Cumpărător;
4. Costul de depozitare – calculate din ziua tranzacției pe loturi de marfa, până la livrarea lor efectivă, pro-rata temporis sau lunar.

Rezultatul ar trebui să fie un preț pentru prima lună de livrare și apoi o variație simetrică cu valoare adăugată pe fiecare lună care se scurge din timpul contractual de livrare.

De exemplu, un grâu de furaj livrat la luna ianuarie ar trebui să aibă un preț livrat în destinație beneficiar în jur de 1.090 RON/tonă indicativ.

Portul Constanța cotează spot 203-205 EUR/tonă, ceea ce reprezintă un nivel de rezistență la 1.000 RON/tonă.

Rusia a exportat în perioada iulie-septembrie, circa 20,7 milioane tone, cu 17% mai mult decât aceeași perioadă a anului trecut, 01.07 – 17.11, cu o pondere de 5 milioane în luna septembrie. Principalele destinații rusești:

- Turcia 2.300.000 to YTD
- Egypt 1.900.000 to YTD
- Bangladesh 1.000.000 to YTD

Predicția de export total este setată la 39 milioane tone în dreptul Rusiei. În planul însăși, 18,9 milioane hectare rămâne cifra finală la grâu. Însă, din cauza secetei persistente, estimările sunt că 10-12% din ceea ce s-a însăși-mântat va fi pierdut, asta dacă mai adăugăm și înghețul, care este deja un fenomen normal în această perioadă. Cu toate acestea, speranțe există și timpul vă proba nivelul de recoltă a anului 2021.

Prognosticele meteo indică căderi de zăpadă și viscole pentru porturile rusești, ceea ce va conduce către dificultăți logistice, de transport către porturi și de încărcare a navelor. Exportatorii au început să se grăbească în acest orizont de vreme care va crea dificultăți.

În Ucraina, campania de însăși-mântare s-a încheiat conform prognozei cu peste 6,1 milioane hectare, care se află într-o stare bună de vegetație în pragul intrării în iarnă.

Cotații grâu Marea Neagră (cerere și ofertă)

- Procesatorii ruși din industria cărnii de porc au adresat guvernului o cerere de impunere de taxe de export pentru grâu, în intenția de a securiza volumele necesare pentru hrana animalelor.

- Prețurile europene au crescut din cauza cererii pieței interne, acest lucru declanșând competiție față de cererea de export. Franța cotează cu 3 USD/tonă mai mult în FOB Rouen, în timp ce Germania cotează cu 2,75 USD/tonă mai mult în FOB Hamburg.

- SUA rămâne statică la 267,75 USD/tonă FOB US GULF; Australia, de asemenea, la 264 USD/tonă FOB KWINANA.
- Argentina rămâne la 250 USD/tonă FOB UP RIVER.

- În termen de licitații, Japonia a achiziționat 100.000 tone de grâu canadian.
- Pakistan rămâne încă în așteptare pentru 400.000 tone de grâu.

Cotațiile EURONEXT stabilizează grâul în platoul de 210-211 EUR/tonă, în timp ce ne pregătim pentru iarnă și, deci, cerere. Cotațiile pentru martie 2021 sunt cu un euro mai mici decât cotațiile decembrie 2020, fără premium de stocare. Dar lucrurile se vor ameliora pe măsură ce cererea va deveni substanțială. Istoricul cotațiilor începând din aprilie 2018 poate fi consultat în graficul de mai jos:

PIAȚA PORUMBULUI

În câteva zone din nord-vest și nord-est, recoltarea porumbului a devenit foarte dificilă din cauza precipitațiilor și a lipsei de facilități de uscare. Fermierii cotează vânzarea de porumb la 650-700 RON/tonă la fizic, adică în starea în care este, dar cu umidități estimate din câmp de 20-25%. În tot acest timp, marfa la STAS se cotează în jurul valorii de 800 RON/tonă și chiar mai sus, în raport direct cu Portul Constanța, care indică un preț de listă de 930 RON/tonă.

Piața internă este deosebit de activă. Cererile de porumb sunt active cu indicații de livrare extinse pe câteva luni, până în martie 2021. Baza de calcul este CPT locație cumpărător, la care se aplică, în funcție de caz, costurile de finanțare pentru termen de plată și costuri de stocare a mărfii, precum și pierderile tehnologice în locația care depozitează. O indicație ca bază este între 900 și 930 RON/tonă, depinzând de zonă și costuri de transport care sunt introduse în bază.

În paritatea FOB Constanța, cererea pentru livrare ianuarie 2021 a fost la nivelul de 201 EUR/tonă, în timp ce oferta cumpărătorilor a fost de 197-198 EUR/tonă.

În plan regional, prețul porumbului ucrainean a crescut la nivelul de 235,5 USD/tonă, însă cumpărătorii sunt atrași de origini mai competitive.

China a rămas la fel de insistentă în achiziție. Un lot de 700.000 de tone a fost achiziționat din SUA.

De asemenea, Mexic a achiziționat 195.000 de tone de porumb american, iar încă 140.000 de tone au destinație încă necunoscută. Porumbul american rămâne cea mai bună opțiune de achiziție. Golful indică un nivel de 225 USD/tonă, acest lucru stârnind piețele de capital într-o creștere care vizează obținerea de profit.

Mai la sud, oferta din Brazilia și Argentina rămâne limitată, însă Egiptul a reușit să securizeze în UP River o cantitate pe care a dorit inițial să o origineze din Ucraina. Prețurile în FOB UP RIVER și FOB SANTOS au indicații de creștere la nivelul de 229,5 USD/tonă, respectiv 238 USD/tonă.

Coreea de Sud a achiziționat prin NOFI (Noghyup Feed Inc) 200.000 tone de porumb, dintre care:

- 66.000 tone de la Pan Ocean, la 243,2 USD/tonă,
- 68.000 tone de la Bunge, la 241,99 USD/tonă și
- 66.000 tone de la ADM, la 241,99 USD/tonă.

Toate achizițiile au paritate CFR SOUTH KOREA, cu livrare 30 aprilie – 25 mai 2021.

Grafic porumb CBOT (august 2018- noiembrie 2020)

Estimare porumb 2021 – 2022

Conform Goldman&Sachs, importurile Chinei de porumb pentru 2021 sunt deja estimate la 33.000.000 de tone și predicția până în 2023 este de 55.000.000 tone. În același timp WASDE vede doar 13 milioane tone pentru acest sezon și 22 milioane pentru anul agricol următor. Acest lucru vine să întărească analiza noastră preliminară de 23 milioane 2020-2021 și creșterea până la 30 milioane pe care o previzionăm pentru sezonul 2021-2022.

PIAȚA SEMINTELOR DE FLOAREA-SOARELUI

Cererea masivă a Turciei, agregată cu diminuarea recoltelor din Bazinul Mării Negre, fac ca volatilitatea să fie masivă pentru această materie primă. Bineînțeles că în joc intră și uleiul de palmier și cel de soia. Cotațiile uleiului brut de floarea soarelui în Ucraina continuă să fie discrepante din motivele enumerate mai sus, astfel încât pentru JFM (ianuarie-februarie-martie 2021) se oferă la nivelul de 1.175 USD/tonă față de cumpărătorii care doresc să plătească 1.145 USD/tonă. Anumite contracte s-au încheiat la 1.155 USD/tonă. Aceasta se reflectă într-o creștere de preț de circa 86 USD/tonă într-o săptămână.

În turbulenta pieței intervine Turcia, care a profitat de un moment mai puțin plăcut al unui procesator bulgar și a contractat marfă cu origine Rusia, care așteaptă în 5 nave în rada portului Varna la un preț de 550 USD/tonă și a plătit pentru ea 630 USD/tonă CIF Turcia. Cu un cost de 20-23 USD/tonă transport, vedem poziționarea prețului pentru România la un nivel de 580-590 USD/tonă FOB, 570-580 USD/tonă CPT Constanța.

PIAȚA RAPIȚEI

Cotațiile rapiței se coagulează intern la niveluri de 410-420 EUR/tonă FCA. Diferența între cele două cotații o face logistica față de cumpărător. S-au înregistrat tranzacții de ordinul a câteva mii de tone, cuvântul de ordine fiind „tot ce este de vânzare se cumpără”. La nivel european, rapița se cotează prin uleiul brut la nivelul de 856 EUR/tonă în zona porturilor olandeze, deci static din acest punct de vedere.

Ucraina se apropie de finalul însăși-mântărilor la rapiță. În 17 noiembrie erau la un nivel de 86% față de o prognoză totală de 990.000 hectare.

Rusia însăși-mântăză circa 1,4 milioane hectare de rapiță, cu un potențial estimat de 2,7 milioane tone.

EURONEXT cotează recolta nouă în scădere față de recolta veche, vizualizând progresul însăși-mântărilor, la 394,25 EUR/tonă, inversul față de februarie 2021 fiind de 20 euro.

PRINCIPALELE LUCRĂRI AGRICOLE

Luna Decembrie (lat. december) cea care încheie anul este cunoscută în tradiția populară și sub denumirea de Undrea, prin care se păstrează amintirea Sfântului Apostol Andrei prăznuit în ultima zi a lunii noiembrie. Denumirea derivă de la cuvântul „decem”, care înseamnă zece, deoarece a reprezentat luna a zecea în calendarul roman — cu început de an la 1 martie — și luna a douăsprezecea în Calendarul iulian și gregorian — cu început de an la 1 ianuarie.

În cursul acestei luni se află începutul iernii atât în Calendarul oficial (1 decembrie), cât și în Calendarul popular (6 decembrie, Moș Nicolae) și în Calendarul astronomic (ziua solstițiului de iarnă). În fermă și pe câmp activitățile sunt limitate din cauza frigului astfel că fermierii pregătesc în această lună animalele și culturile care pot fi protejate pentru „hibernare”. Nu sunt de neglijat în cultura mare nici eliminarea excesului de apă de pe câmp sau distrugerea crustelor de gheață care pot compromite recoltele înșămânțate toamna.

Mereu se găsește ceva de făcut în grădina, fie că este vorba de tăiat sau semănat, indiferent de luna anului în care ne aflăm. Deși este tentant să credem că în ultima lună a anului trebuie să stăm departe de grădină, noi am alcătuit un top al lucrărilor pe care le putem face în decembrie în gospodărie, de la grădina cu flori și legume, la magazia cu unelte.

CULTURI DE CÂMP

- Se elimină apa de pe terenurile mai joase;
- Se face verificarea sistematică a viabilității plantelor la cerealierele de toamnă;
- Se aplică îngrășămintele minerale pe bază de fosfor și potasiu la culturile de toamnă semănate în epoca optimă;
- Dacă arăturile nu au fost făcute în toamnă, tot acum se transportă gunoiul în câmp, se face împrăștierea lui și încorporarea sub brazdă;
- Se încorporează mai adânc, până la 30 cm, pe terenurile ușoare (nisipoase) și în zonele secetoase și mai puțin adânc, până la 18-25 cm pe terenurile grele, reci și în regiuni umede;

- Gunoiul se folosește cu precădere pe solurile sărace în humus, pe cele nestructurate sau cu structură degradată, pe cele grele (argiloase) pe care le afânează, pe cele ușoare (nisipoase) la care le îmbunătățește caracteristicile de reținere a apei;
- Fertilizarea cu gunoi de grajd se recomandă a fi făcută de către fermierii care cunosc carențele pământului pe care îl lucrează, deci efectuează periodic analize de sol. Atenție: Nu se aplică gunoi în perioada cuprinsă între apariția primului și ultimului îngheț;
- Eficiența gunoiului de grajd este mai mare dacă se completează prin amestec cu îngrășămintele minerale, în special cu cele fosfatice. Aceasta permite și reducerea normelor de aplicare, fără ca sporul de producție să scadă;
- Nu trebuie neglijat nici controlul grâului supus păstrării, prin introducerea mâinii până atinge baza vracului de boabe. Acest control este efectuat în cazul în care fermierul nu dispune de siloz, unde aerisirea se face automat;
- Dacă se semnalează ușoare procese de încălzire, în zilele reci și uscate se procedează la vânturare a grâmezilor de boabe. Aceasta se face cu lopiți de lemn iar boabele astfel răcite se vor păstra bine până în vara următoare.

APICULTURĂ

- Se face supravegherea și controlul modului cum iernează familiile de albine o dată la 2-3 săptămâni, prin controale auditive (ascultare) pentru perceperea și interpretarea zumzetului albinelor și aprecierea resturilor găsite (pe foaia de control a stupului sau în urma preluării cu ajutorul unei sârme îndoite în unghi drept);

- Intervențiile în stup se vor face în spații încălzite numai atunci când se constată lipsa rezervelor de hrană, îmbolnăvire sau alte stări anormale care nu pot fi înlăturate în condiții de stupină;
- Mortalitatea exagerată în urma analizei foii de control arată faptul că familia de albine fie a iernat cu prea multe albine vârstnice fie ca urmare a uzurii organismului cauzată de boală;
- Prezența albinelor mucegăite, umede arată că în stup există o ventilație precară;
- Albinele cu abdomenul umflat și petele de diaree la urdiniș sau pe scandura de zbor arată că în stup sunt provizii de calitate proastă sau condițiile de iernare sunt nefavorabile neliniștind albinele și sporind consumul de hrană. Această situație poate crea premiza apariției nosemozei;
- Se face prevenirea deranjării și neliniștirii albinelor de păsări de curte, ciocănituri, pițigoii;
- Înlesnirea și supravegherea unor zboruri spontane de curățire ale albinelor în ferestrele calde ale lunii (când temperatura depășește 13-14°C) după ce vatra a fost curățată de zăpadă și albina moartă de la urdiniș a fost îndepărtată, pot fi ridicate capacele și salteluțele stupilor pentru ca razele soarelui să încălzească direct podișoarele. În limita posibilităților stupii umbriți pot fi mutați în locuri însorite;
- Se îndepărtează fără zgomot a zăpezii și a gheții formate pe scândurelele de zbor și pe capacele stupilor;
- Se protejează stupina contra curenților reci de aer prin perdele, garduri realizate din diverse materiale anterior.

ZOOTEHNIE

- Se aplică măsurile sanitare - veterinare prevăzute pentru această lună;
- Se face mișcarea zilnică a animalelor când timpul o permite;
- Tot acum se fac ultimele verificări la adăposturile pentru stabulație din timpul iernii;
- Trebuie să se aibă în vedere ca sub nicio formă să nu plouă sau ningă pe animale. Curenții de aer nu trebuie să depășească 1m/s. Este foarte important acest aspect și astfel sunt evitate și îmbolnăvirile care pot duce la pierderi enorme;

- Și lumina este un factor extrem de important având în vedere că influențează prin lipsă funcționarea glandei tiroide a animalelor, putând favoriza depunerea excesivă a grăsimii. Iluminarea adăposturilor se face natural, prin intermediul raziilor solare sau artificial cu ajutorul lămpilor incandescente;
- Se supraveghează evoluția gestației la ovine.

LEGUMICULTURĂ

- Se îndepărtează frunzele îngălbenite ale plantelor din grupa brassicas (varza, conopida, gulie) de iarnă deoarece acestea pot adăposti boli și dăunători;
- Se întocmește planul de cultură;
- Se adună resturile vegetale într-un spațiu pentru compostare, devenind astfel un îngrășământ organic prețios pentru recolta următoare;
- Se realizează ultimele arături imediat ce culturile de legume din câmp sunt recoltate;

- Se continuă semănăturile pentru salată, ridichii de lună (soiuri de toamnă-iarnă) în câmp;
- Se colectează și se etichetează semințele pentru anul viitor. Tot acum se aleg și soiurile sau hibrizii care vor fi folosiți în cultura următoare;
- Se face controlul silozurilor de legume care la nevoie se sortează.

POMICULTURĂ

- Se poate efectua primul tratament de iarnă;
- Se recoltează nucile, migdalele și gutuiile. Tot acum sunt adunate și perele care sunt păstrate peste iarnă;
- După recoltare se adună fructele stricate rămase pe pomi sau sub pomi, deoarece reprezintă o sursă de infecție pentru recolta anului următor;
- Se protejează pomii fructiferi împotriva rozătoarelor;
- Iarna se pot aplica îngrășămintele chimice ce asigură nutriția pomilor și duc la obținerea unor cantități de fructe de foarte bună calitate. Se pot aplica îngrășămintele cu fosfor, calciu, potasiu și azot;

- În perioadele când se înregistrează temperaturi pozitive se pot aplica tratamente chimice de combatere a bolilor rezistente și a dăunătorilor. Se pot aplica tratamente cu produse pe baza de cupru cu concentrații de până la 5%;
- De asemenea, când sunt temperaturi mai mari de 0°C se poate aplica un tratament pentru insecticide;
- Dacă nu au fost aplicate lucrări de întreținere ale solului se mai pot aplica arături;
- Începând cu a doua parte a iernii, chiar dacă există zăpadă pe sol, se pot începe tăierile din coroana pomilor la speciile mai puțin sensibile la ger cum sunt merii;
- Se plantează rămurele de zmeură cât acestea sunt încă stare latentă;
- Dacă plantația de căpșune este mai veche de 3 ani, acum se plantează noi stoloni de căpșune. Căpșunile îmbătrânite pot să rețină boli și dăunători și își pierd din vigoare și productivitate;

ÎN GRĂDINA DE FLORI

- Începeti tăierile de iarnă pentru wisteria sau glicindă.
- Tăiați trandafiri uscători acum, pentru a elimina bolile sau lăstarii lezați și pentru a lega la fiecare lăstar câte un suport. Tăiați lăstarii înfloriți la două treimi din lungimea lor.
- Lăsați capetele florilor ofilite peste iarnă deoarece acestea vor proteja viitorii muguri de îngheț.
- Adunați frunzele căzute de la radacina trandafirilor care au suferit de rugină sau pata neagră a frunzei vara anterioară, pentru a reduce riscul apariției acestor boli în anul următor.
- Continuați să scoateți bulbi de dalia, begonia și gladiola pentru a îi depozita peste iarnă. Îndepărtați frunzele uscate înainte de a îi depozita.
- Îndepărtați frunzele uscate ale plantelor perene, scoateți-le din pământ și răriți-le pentru a le menține vigoarea.
- Înainte ca păsările să le mănânce în întregime, tăiați câteva ramurile de laur cu fructe pentru a face coronițe de Crăciun.

DIN LUNA DECEMBRIE

• Scoateți și depozitați bulbi de dalia odată ce frunzele au fost înegrite de îngheț.

• Plantați jardiniere cu cyclam rezistente la îngheț, iedera, skmimia, și plante perene care sunt verzi tot timpul anului, pentru a adăuga culoare grădinii. Plasați-le de-a lungul aleilor sau la intrarea în grădină pentru a vă bucura de priveliștea lor pe tot parcursul iernii.

• Plantați arbuști specifici acestei perioade pentru a adăuga culoare și mireasma grădinii în această perioadă a anului.

• Dacă încă nu ați plantat bulbi de primăvară, încă se mai poate face acest lucru, atât timp cât pământul nu este încă înghețat.

• Împrăștiați nisip în jurul arbuștilor coniferi.

ÎN GRĂDINA DE LEGUME

• Scoateți prazul și păstârnacul înainte de a îngheța solul, și puneți-le într-un suport aproape de o alee. Se vor menține foarte bine în următoarele luni și vor fi foarte ușor de adus înăuntru la nevoie.

• Răriți straturile de rubarbă pentru a-i reda vigoarea. Rețineți plantele din exteriorul grămezii și nu pe cele din centru.

• Îndepărtați frunzele îngălbenite ale plantelor din grupa brassicas (varză, conopidă, gulie) de iarnă, deoarece acestea pot adăposti boli și dăunători.

• Săpați lângă bordurile cu găuri și puneți compost deasupra acestora, lăsați viermii și înghețul să bătătorească grămada de compost.

• Încercați să săpați un canal în locul în care veți planta fasole sau mazăre anul următor, umpleți acest canal cu gunoi menajer (nu mâncare gătită). Acesta se va integra în sol și va îmbunătăți creșterea acestor plante în anul următor.

• Dacă vreți ceva care să crească și în această perioadă a anului, încercați kiturile de ciuperci.

• Acoperiți varza de iarnă cu o plasă pentru a o proteja de porumbei.

• Țineți lână la îndemână pentru a proteja straturile de salată, iarba grasă etc.

• Protejați țelina care a rămas în sol acoperind-o cu paie sau lână.

• Acoperiți solul lutos cu polietilena pentru a-l menține uscat pe durata iernii.

• Dacă tot ați curățat grădina pentru iarnă, folosiți-vă de această ocazie pentru a instala alei de uzură, pe care le veți folosi în momentul în care grădina este acoperită cu zăpadă.

ÎN GRĂDINA CU FRUCTE

• Acum este momentul ideal pentru a efectua tăieri pentru pomii fructiferi, pentru a menține echilibrul natural și a încuraja producția fructelor de calitate. Cu toate acestea, prunii, cireșii, nectarinii și piersicii nu ar trebui tăiați acum, deoarece devin sensibili la ciuperca frunzei de argint.

• Efectuați tăierile specifice pentru vița de vie.

• Protejați piersicii și nectarinii de vremea umedă din timpul iernii, deoarece aceștia pot fi contaminați cu dăunători care afectează frunzele. Construiți un adăpost din polietilenă, în care să adăpostiți pomul, dar fără să-l atingeți.

• Protejați vârfurile ramurilor de smochin deoarece acestea pot să înghețe pe durata iernii. Acoperiți-le cu lână sau paie.

• Aplicați benzi de lipici pe trunchiul pomilor fructiferi pentru a împiedica insectele care urcă pe copaci să își depună ouăle pe ramuri.

• Dacă vreți să adunați zmeura din propria grădină, acum este momentul să plantați rămurele de zmeură, cât timp acestea sunt încă în stare latentă.

• Dacă plantația de căpșuni este mai veche de 3 ani, acum este momentul să plantați noi stoloni de căpșune. Cele îmbătrânite pot să rețină boli și dăunători și își pierd din vigoare și productivitate.

• Plantați afin și coacaz în această iarnă pentru o diversitate atractivă a grădinii cu fructe. Cu o inflorescență frumoasă, fructe delicioase, și un frunzis roșiatic toamna, acești arbuști produc interes constant.

În această lună se mai efectuează tăierile de rodire. Pe lângă îndepărtarea frunzelor și fructelor uscate, tăierea ramurilor este și ea foarte importantă. Tăierile au în vedere atât îndepărtarea ramurilor uscate sau bolnave, care reprezintă surse potențiale de agenți patogeni, cât și direcționarea coroanei. Pentru a preveni înlesirea prea mare, se taie ramurile intercalate și cele îndreptate spre interior. Se pot alege ramurile care vor da rod în anul viitor, celelalte fiind eliminate, iar coroana se va dezvolta controlat, bine proporționată, în așa fel încât ramurile să aibă parte de soare în mod cât mai egal.

Tăierile de rodire se fac și ele în perioada de repaus vegetal, între momentul căderii frunzelor și înmugurire, chiar și pe parcursul iernii, în zilele considerate "ferestre de căldu-

ră". Cu toate acestea, este preferabil ca tăierea să aibă loc în timpul toamnei, deoarece vremea imprevizibilă de primăvară poate îngreuna procesul, mai ales dacă se anunță ieri lungi și geroase. De asemenea, dacă tăierea se face toamna, pomii vor putea distribui resursele de sevă doar spre ramurile selectate pentru a rodi în anul următor. Când se taie primăvara, seva se distribuie către toată coroana, inclusiv către ramurile ce vor fi tăiate ulterior, iar cele rămase vor avea mai puțină vigoare pentru a da rod.

La pomii fructiferi de vară cu semințe (cireș, cais, vișin, piersic), tăierile se pot face și mai repede, la sfârșitul lui

august, dar numai după recoltă. După tăiere, toate rănile și zonele tăiate trebuie netezite bine și apoi acoperite cu mastic sau cu vopsea pe bază de ulei vegetal.

ÎN SERĂ

• Dacă încă nu ați făcut asta, curățați și dezinfecțați sera. Spălați geamurile, podeaua și schela serei cu dezinfectant hortic pentru a nimici orice dăunători care ar putea supraviețui peste iarnă.

• Spălați și dezinfecțați rogojina înainte de a o depozita.

• Curățați zăpada de pe seră și rame pentru a împiedica eventualele pagube pe perioada iernii, cauzate de presiunea exercitată de zăpadă.

• Izolați robinetele din aer liber și opriți-le de la sursa de alimentare. De asemenea, ambalați furtunurile care nu sunt necesare.

• Aerisiți sera în zilele mai călduroase pentru a reduce umiditatea și riscul apariției bolilor.

• Pregătiți ancadramentul serei pentru primăvara viitoare. Este important să lăsați spațiu deoarece veți adăuga compost mai târziu.

• Înmulțiți plantele perene, inclusiv brumărelul, macul oriental și menta prin lăstari cu rădăcină.

• Plantați bulbi în ghivece mari care vor putea fi plantați în grădină primăvara următoare, pentru a putea umple golurile din grădina cu flori.

• Udați plantele cu măsură pentru a menține umiditatea la un nivel cât mai scăzut.

• Acordați atenție mai mare afidelor care se pot instala pe durata iernii pe plante. Îndepărtați-le cu mâna sau folosiți insecticid.

• Protejați crăciunițele de curenții de aer reci și lăsați solul să se usuce între udări, pentru ca inflorescența acestora să reziste de la Crăciun până târziu în ianuarie.

ÎNGRIJIREA GAZONULUI

• Evitați să călcați pe gazon atunci când acesta este înghețat sau se află sub un strat greu de zăpadă, deoarece îl veți deteriora.

• Dacă este o iarnă blândă, continuați să tăiați gazonul dacă acesta mai crește, dar setați lamele mașinii de tuns la un nivel de tăiere mai înalt.

• Înțepați gazonul cu o furcă pentru a îmbunătăți drenajul și aerisirea.

• Continuați să îndepărtați frunzele căzute, pentru a permite luminii să ajungă la gazon și pentru a evita uscarea acestuia.

• Efectuați o revizie și ascuțire a foarfecelor și a mașinii de tuns iarba acum, cât sunt mai puțin utilizate.

DIN FOTOLIU

• Planificați cu atenție grădina de legume pentru anul viitor, astfel încât să asigurați rotația culturilor pentru a evita acumularea de boli și dăunători.

• Gândiți-vă la achiziția semințelor pentru anul următor – reflectați asupra a ceea ce a mers bine și ce nu.

• Faceți un inventar al uneltelor și echipamentelor de care o sa aveți nevoie în anul următor. Adăugați-le pe lista de Crăciun!

• Gândiți-vă la speciile de meri pe care o să le plantați anul următor. Dacă în grădină aveți spațiul limitat, luați în calcul pomii fructiferi pitici.

ALTE LUCRĂRI ÎN GRĂDINĂ

• Spălați toate uneltele de grădină, lustruiți-le cu ulei pe părțile de lemn și metal pentru a preveni ruginirea.

• Într-o zi cu umiditate scăzută, pregătiți atelierul din grădină pentru primăvară.

• Verificați siguranța atelierului. Este foarte important deoarece în timpul iernii nu o să-l vizitați foarte des.

• Reparați gardurile și aplicați o substanță conservantă pentru a împiedica putrezirea acestuia.

• Acum este momentul potrivit pentru a curăța containerele de apă înainte de a fi umplute cu apă proaspătă pe durata iernii.

• Scăpați de petele negre de pe pavaj prin frecare cu o perie sau spălare cu o mașină de spălat cu presiune. Ca alternativă, puteți folosi lichid de curățare a pavajului.

• Grupați plantele care sunt în ghivece într-un loc adăpostit pentru a le proteja de îngheț.

• Verificați legările pomilor fructiferi și asigurați-vă că acestea sunt corespunzătoare, strângeți sau slăbiți legăturile dacă este necesar.

• Spălați și dezinfecțați hrănitorele pentru păsări, apoi umpleți-le cu hrană. Acest lucru va atrage păsările care mai apoi vor mânca și dăunătorii din grădină.

• Construiți sau cumpărați un container pentru compost.

• Continuați să strângeți frunzele căzute și puneți-le într-un container de frunze sau de compost. Apoi adăugați compost în container.

• Acoperiți containerele de compost cu o pătură veche sau o folie de plastic pentru a evita răcirea bruscă a compostului.

• Plantați gard viu fără rădăcină protejată, pentru a încuraja apariția animalelor sălbatice și pentru a crea granițe atractive în grădină.

• Faceți o moviliță din lemne vechi într-un colț retras al grădinii, pentru a oferi adăpost broscuțelor țestoase și altor vietăți sălbatice.

• Adunați ramuri și fructe viu colorate pentru a confecționa decorațiuni pentru Crăciun.

GUVERNUL A APROBAT PROGRAMUL DE DEZVOLTARE A HORTICULTURII PENTRU ANII 2021-2025

Cabinetul de miniștri a aprobat pe 18 noiembrie curent, în ședință de Guvern, Programul de Dezvoltare a Horticulturii pentru anii 2021-2025, inclusiv, Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia.

Ministrul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ion PERJU, a comunicat, în cadrul ședinței, că documentul este orientat spre consolidarea eforturilor și intervențiilor în sectorul hortic, fiind focusat prioritar pe dezvoltarea sustenabilă.

„Scopul Programului vizat constă în sporirea competitivității și rezilienței sectorului hortic prin creșterea valorii producției și aprofundarea integrării lanțului valoric, cu accent pe dezvoltarea durabilă a mediului rural. În procesul de implementare a Pro-

gramului, ne propunem ca până în anul 2025 să atingem câteva obiective. Astfel, intenționăm să extindem accesul la piețele externe, să sporim competitivitatea forței de muncă și a mediului de

afaceri. Totodată, avem certitudinea că noul Program va aduce plus valoare sectorului hortic în țara noastră și va perpetua dezvoltarea și inovarea, componente ce generează profit atât pentru întreprin-

deri, cât și pentru bugetul de stat”, a menționat ministrul Ion PERJU.

În același context, oficialul a specificat că prin implementarea graduală a Planului de acțiuni al Programului, sunt trasate obiective specifice și măsurabile, ce țin de extinderea suprafețelor perene, prin înființarea plantațiilor intensive și super-intensive noi, cu o suprafață de circa 21,8 mii ha; creșterea producției globale de fructe cu circa 508,7 mii tone sau 35%; creșterea producției globale de legume cu circa 433 mii tone sau 45%; creșterea recoltei medii la ha pentru produsele horticole cu circa 40%; extinderea suprafețelor irigate, prin efectuarea investițiilor în circa 91,1 mii ha. De asemenea, extinderea spațiilor de păstrare a fructelor, prin crearea depozitelor frigorifice noi cu o capacitate de

depozitare de circa 338 mii tone fructe; crearea caselor de ambalare noi cu o capacitate de circa 45 mii tone de fructe; extinderea spațiilor protejate de producere a legumelor, cu circa 5 mii ha; creșterea valorii exporturilor pentru produsele horticole cu peste 200 milioane dolari SUA, etc.

Pentru implementarea Programului sunt necesare circa 11 milioane de lei.

Cu referire la documentul aprobat, Prim-ministrul Ion CHICU a specificat: „Am toată convingerea că în spatele acestor indicatori stau analize profunde, întrucât în procesul de elaborare a acestui program am beneficiat de suportul partenerilor externi, inclusiv USAID, de aceea consider că acest Program este unul destul de realist pentru a fi implementat”.

LA ONVV A FOST PREZENTAT NOUL DIRECTOR

Oficiul Național al Viei și Vinului (ONVV) are un nou director. În urma concursului, desfășurat de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM), Cristina Frolov a fost desemnată câștigătoare pentru postul de director al ONVV. Concursul a fost organizat după expirarea mandatului de patru ani, a fostului director al instituției, Gheorghe Arpentin.

Noul director al Oficiului este membru al Consiliului Coordonator al ONVV, concomitent este și secretar al consiliului Asociației Producătorilor de Vinuri cu IGP Codru și a deținut până în prezent funcția de manager general al SRL Castel „Mimi”.

Cristina Frolov a absolvit Academia de Economie din București în anul 2009, cu licență în economie și administrarea afacerilor și și-a început cariera în calitate de director de producție și marketing la Agrovin Bulboaca SA - afacere de familie. După reorganizarea societății pe

acțiuni, în aprilie 2014, Christina Frolov devine manager general la Castel Mimi. De asemenea, din februarie 2019 până în martie 2020, a fost vicepreședinte al Asociației Angajatorilor din Industria Turismului (APIT) și din ianuarie 2020 a devenit președinte al Asociației Naționale pentru Turismul de intrare și de interior (ANTRIM).

Christina Frolov vorbește patru limbi - română, rusă, engleză și franceză.

În cadrul ședinței de prezentare, ministrul Ion PERJU i-a urat mult succes în activitate noului director, menționând că marca țării ca producător de vinuri excelente trebuie promovată în continuare, la fel și cooperarea strânsă cu industria, Guvernul și partenerii de dezvoltare, inclusiv, transparența în procesul decizional.

Totodată, ministrul și-a exprimat aprecierea și i-a mulțumit fostului director, Gheorghe Arpentin, pentru contribuția enormă în promovarea sectorului vitivinicol și proiectele implementate în cei

patru ani de mandat, subliniind că datorită programelor inovative pentru sectorul vitivinicol, țara noastră a devenit mult mai vizibilă la nivel internațional, în timp ce Vinul Moldovei a reușit acumuleze cel mai mare număr de medalii din istorie.

Doctor habilitat în științe tehnice, Gheorghe Arpentin a deținut funcția de director al Oficiului Național al Viei și Vinului în perioada 2016-2020. Din 2018, Gheorghe Arpentin conduce comisia „Siguranță și Sănătate” din cadrul Organizației Internaționale

a Viei și Vinului (OIV), devenind astfel primul cetățean al Republicii Moldova cu o funcție importantă în cadrul organizației internaționale care studiază din punct de vedere științific și tehnic sectorul vitivinicol mondial, vinul și produsele derivate din viță-de-vie. Este membru al asociațiilor internaționale de profil de peste hotare, iar anterior a fost președintele Uniunii Oenologilor din țară, primul președinte al Uniunii Vitivinicole a Regiunii geografice „Valul lui Traian”, fondator și mai apoi Președinte al Asociației Micilor producători de vinuri.

Notă: Oficiul Național al Viei și Vinului este o instituție publică, creată în rezultatul implementării reformei legislative în sectorul vitivinicol. Printre obiectivele de bază ale ONVV se numără diversificarea piețelor de desfacere și promovarea vinurilor moldovenești prin programul național și brandul național vinicol „Vinul Moldovei, o legendă vie”.

STATELE MEMBRE ALE ORGANIZAȚIEI COOPERĂRII ECONOMICE A MĂRII NEGRE (OCEMN) ÎȘI INTENSIFICĂ EFORTURILE PENTRU COMBATEREA POLUĂRII CU PLASTIC ȘI MICROPLASTIC ÎN REGIUNEA MĂRII NEGRE

Organizația Cooperării Economice a Mării Negre (OCEMN) a organizat astăzi, un seminar regional cu tematica: „Oportunitățile economice ale unei economii circulare: combaterea poluării cu plastic și microplastic în regiunea Mării Negre”.

Reuniunea factorilor de decizie a țărilor membre ale OCEMN a avut loc în regim online, iar scopul a fost de a identifica soluții și mecanisme de combatere a poluării cu materiale din plastic, prin prisma politicilor și strategiilor de mediu ale UE, precum și de a explora idei și proiecte de cooperare internațională în domeniul respectiv.

În cadrul discuțiilor, participanții s-au angajat să identifice modalitățile de promovare în continuare a utilizării economiei circulare în regiune.

La evenimentul, Republica Moldova a fost reprezentată de Secretarul de Stat al MADRM Maxim POPOV, responsabil de politicile în domeniul protecției mediului. În mesajul transmis tuturor participanților, oficialul și-a exprimat recunoștința față de președinția

română a OCEMN pentru organizarea evenimentului și oportunitatea schimbului de experiență în domeniul protecției mediului cu țările din regiunea Mării Negre și a vorbit despre acțiunile Guvernului în conformitate cu angajamentele asumate de Republica Moldova în Acordul de Asocierie cu Uniunea Europeană și prevederile tratatelor internaționale la care este parte țara noastră.

„În contextul priorităților actuale ale politicii de mediu la nivel național, aprobarea Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova

2030” în iunie 2020 a marcat o schimbare pozitivă în promovarea priorităților de mediu ale țării pe baza faptului că obiectivele și indicatorii cheie de mediu se referă la dezvoltarea economică ecologică, promovarea economiei circulare, a eficienței energetice, reducerea nivelului de poluare și a obiectivelor de dezvoltare durabilă din punct de vedere al mediului sunt printre angajamentele asumate în cadrul documentului. Moldova intenționează să consolideze și să dezvolte în continuare noi documente politice în domeniul protecției mediului, utilizării durabile, conservării și protecției resurselor de apă și râurilor mici, menite să îmbunătățească gestionarea, protecția și utilizarea resurselor de apă ale țării în contextul promovării dezvoltării durabile a creșterii albastre și pentru adaptarea la schimbările climatice, care în cazul resurselor de apă limitate este crucială pentru Republica Moldova”, a subliniat Maxim POPOV.

De asemenea, Secretarul de Stat a menționat că priorităților acordului european în Moldova, sunt integrate în continuare în versiunea actualizată a Strategiei de mediu

2030, a Programului pentru promovarea economiei verzi în Republica Moldova pentru 2021-2023 și a Legii privind deșeurile, iar în luna decembrie MADRM va iniția elaborarea unui nou program privind gestionarea deșeurilor, cu sprijinul proiectului regional EU4Environment.

„Guvernul Republicii Moldova își continuă acțiunile, pe baza priorităților Acordului de asociere, Legii privind deșeurile și documentelor strategice în domeniu. În acest context, menționăm că intenționăm să colectăm separat și să reciclăm în cele din urmă 30% din deșeurile de plastic generate în țară până la sfârșitul acestui an, conform obiectivelor naționale asumate. Astfel, sunt în curs de desfășurare măsuri practice în acest sens, prin implementarea de noi sisteme de gestionare a deșeurilor cu sprijinul UE și al BERD și stabilirea de parteneriate public-private cu companii de reciclare, precum și cu sprijinul societății civile profesionale, organizații, care lucrează în domeniul gestionării și valorificării deșeurilor în țara noastră”, a specificat Secretarul de Stat.

INSPECTORATUL PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI A SUSPENDAT ACTIVITATEA UNEI ÎNTRERINDERI DE COLECTARE ȘI DEPOZITARE A METALELOR FEROASE ȘI NEFEROASE DIN RAIONUL HÂNCEȘTI

În urma verificărilor de specialitate, efectuate în perioada august - noiembrie curent, Inspectoratul pentru Protecția Mediului a suspendat total activitatea unei întreprinderi din localitatea Fundul Galbenei, r-nul Hîncești, ce deține un depozit de recepționare și stocare a deșeurilor de metale feroase și neferoase, de baterii de acumulatori uzate, inclusiv, în stare prelucrată.

În cadrul controalelor vizate, IPM a constatat că întreprinderea își desfășoară activitatea în mod necorespunzător, încălcând legislația în vigoare cu referire la autorizarea activității de întreprinzător,

protecția mediului și gestionarea deșeurilor.

La fața locului, inspectorii au înregistrat în procesele verbale

următoarele încălcări: nerespectarea procedurii de amplasare a depozitului (fapt ce contravine Codului financiar), desfășurarea neautorizată a activității

de colectare și depozitare a deșeurilor de metale feroase și neferoase pe terenul vizat, precum și depistarea scurgerilor de uleiuri industriale, arderii deșeurilor de cauciuc, etc.

Pe parcursul a patru luni de zile, IPM a emis mai multe prescripții entității economice pentru activitățile ilicite desfășurate și care cauzează prejudicii mediului înconjurător. În pofida tuturor prescripțiilor impuse întreprinderea își continua activitatea cu încălcarea actelor normative.

În acest caz, inspectorii au aplicat măsura de suspendare totală a activității întreprinderii, fiind emise și prescripții noi, ce obligă agentul economic să amplaseze

corespunzător recipientele destinate pentru păstrarea, selectarea deșeurilor de metale neferoase, baterii și acumulatori uzate pentru a evita riscul de amestecare a deșeurilor periculoase cu alte categorii de deșeuri, precum și să eticheteze obligatoriu containerele în conformitate cu cerințele privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor, aprobate de Guvern, inclusiv, să execute prescripțiile indicate anterior.

Reluarea activității de colectare și depozitare a deșeurilor de metale feroase și neferoase de întreprindere va fi posibilă doar după executarea prescripțiilor indicate, prin coordonarea cu IPM Hîncești.

MINISTRUL ION PERJU S-A ÎNTÂLNIT CU NOUL DIRECTOR DE ȚARĂ AL IFAD PENTRU REPUBLICA MOLDOVA

Ministrul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ion PERJU, s-a întâlnit, în după amiaza zilei de astăzi, cu noul director de țară al Fondului Internațional pentru Dezvoltare Agricolă (IFAD) pentru Republica Moldova, Samir Bejaoui și directorul UCIP IFAD, Victor Roșca.

Oficialii au discutat despre ratificarea Acordului privind Programul IFAD VIII sub denumirea "Talent Retention for Rural Transformation Project", ce va fi implementat

în perioada 2020-2026 și despre procesul de elaborare a Fondului de Garantare a Creditelor în Agricultură. De asemenea, părțile au realizat o retrospectivă a proiectelor comune în derulare, precum și a asistenței financiare acordată de-a lungul anilor pentru Republica Moldova.

Ministrul Ion PERJU a salutat noul director de țară al IFAD și i-a mulțumit pentru prima vizită în țara noastră, precum și și-a exprimat recunoștința pentru asistența financiară de circa 124 milioane dolari SUA,

acordată de IFAD țării noastre pe parcursul a 20 de ani. De asemenea, oficialul a precizat că în perioada următoare va

fi ratificat Acordul privind Programul IFAD VIII, iar la capitolul Fondului de Garantare a Creditelor în Agricultură,

ministrul a insistat asupra creării Fondului focusat exclusiv pe sprijinirea segmentului agroalimentar, în vederea asigurării și sporirii unui acces sustenabil la finanțare a producătorilor agricoli.

La final părțile au menționat că ratificarea Acordului va facilita majorarea investițiilor în sectorul agricol și va spori oportunitățile de dezvoltare a producătorilor și accesul acestora la piețele de desfacere.

Notă: Obiectivul principal al Acordului IFAD VIII rezidă

în realizarea unui Proiect investițional în valoare totală de circa 25 mln de dolari SUA. Finalitatea Acordului constă în disponibilitatea/oferea unei finanțări ușor accesibile, acordată pe termen lung la condiții preferențiale, inclusiv cu elemente de grant - pentru dezvoltarea durabilă a agriculturii și sectorului privat din zona rurală, cu accente sporite pe creșterea economică, dezvoltarea unor afaceri mai atractive, sporirea competitivității produselor agroalimentare și crearea a noi locuri de muncă.

MAXIM POPOV A FOST NUMIT DIRECTOR INTERIMAR AL AGENȚIEI PENTRU DEZVOLTAREA ȘI MODERNIZAREA AGRICULTURII

Agencia de Dezvoltare și Modernizare a Agriculturii (ADMA) are un nou director. Astăzi, în cadrul unei ședințe de lucru cu ministrul Ion PERJU, noul director interimar, Maxim POPOV, a fost prezentat angajaților instituției.

Noul director interimar al ADMA, Maxim POPOV, a fost Secretar de Stat responsabil de politicile în domeniul protecției mediului și resurselor naturale, în cadrul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, numit prin decizia Guvernului în martie 2020, deținând anterior funcția de șef al cabinetului ministrului.

Maxim POPOV și-a început activitatea în sectorul public, în anul 2012, fiind angajat în funcția de asistent în cadrul Secretariatului Parlamentului Republicii Moldova. Anterior,

pe parcursul activității profesionale a obținut experiență în domeniul management economic în sectorul privat, a fost expert în sectorul agroalimentar și promovarea exporturilor în cadrul Proiectului Băncii Mondiale de Ameliorare a Competitivității (UIPAC), precum și a activat în cadrul Cancelariei de Stat. A absolvit Academia de Studii Economice din București și deține diplomă de master în fezabilitatea investițiilor în agricultură.

Pe parcursul activității profesionale, Maxim POPOV a fost responsabil de elaborarea documentelor de politici de mediu, asigurarea managementului companiei; comunicarea și menținerea relațiilor cu partenerii de afaceri și autoritățile; promovarea și dezvoltarea programelor de creștere a vizibilității și promovării brandului moldovenesc pe principalele piețe de export a Republicii Moldova, etc.

Pentru dezvoltarea capacităților profesionale a făcut stagii și programe de dezvoltare cu referire la comunicarea în afaceri, atragerea și promovarea investițiilor, agricultura sustenabilă.

Ministrul Agriculturii, Dezvoltării Regi-

onale și Mediului, Ion PERJU, a menționat în cadrul ședinței cu angajații ADMA că Maxim POPOV deține o experiență vastă în domeniul managementului proiectelor și va contribui la realizarea politicilor și obiectivelor strategice ale instituției.

Pe 18 noiembrie curent, în cadrul ședinței Guvernului a fost aprobat Regulamentul privind acordarea plăților directe per cap de animal. Acesta stabilește condițiile, ordinea și procedura de acordare a plăților directe crescătorilor de animale.

GUVERNUL A APROBAT REGULAMENTUL PRIVIND ACORDAREA PLĂȚILOR DIRECTE PER CAP DE ANIMAL

Prin aprobarea acestui Regulament, statul urmărește atingerea următoarelor obiective, și anume: creșterea numărului de exploatații zootehnice autorizate, ca urmare a înregistrării fermelor din rândurile deținătorilor casnici; creșterea numărului de animale exploatare, ca urmare a stopării sacrificării animalelor și a interesului de a deține un număr mai mare de animale; creșterea productivității mediilor de animale; creșterea volumelor de producție animalieră; asigurarea unităților de procesare cu materie primă de origine animalieră autohtonă.

Astfel, deținătorii de bovine de rasă specializată vor primi între 5000-7000 lei per cap de ani-

mal, deținătorii de ovine de rasă specializată sau de caprine vor primi între 500-3000 lei/per cap. În cazul animalelor de rasă pură, valoarea plăților directe va crește cu 50%.

Totodată, Guvernul a mai decis că în vederea realizării plăților directe per cap de animal, în funcție de cererile parvenite de la producătorii agricoli, anual vor fi alocate din Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, cel puțin 30% pentru finanțarea cererilor de acordare a plăților directe per cap de animal.

În caz de nevalorificare a surselor financiare planificate, mijloacele financiare vor fi utilizate în

conformitate cu Regulamentul privind condițiile, ordinea și procedura de acordare a mijloacelor Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 455/2017, indicate în document.

De menționat că, depunerea dosarelor de solicitare a plăților directe per cap de animal, se va face în cadrul apelurilor anunțate de Ministrul Agriculturii, dezvoltării regionale și mediului.

Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina MADRM, iar decizia va intra în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

CARNEA DE PASĂRE ESTE A DOUA CEA MAI PRODUSĂ ȘI CUMPĂRATĂ CARNE DIN UE

Sectorul de producție a cărnii de pui și de ouă este unul dintre cele mai intensive din Uniunea Europeană (UE), cu numeroase ferme cu peste 100.000 de păsări, se arată într-un studiu realizat de Serviciul de Cercetare al Parlamentului European (EPRS). Se estimează că 90% din puile de carne sunt crescuți în sisteme de creștere intensivă, prin utilizarea de rase cu creștere rapidă obținute prin selecție genetică. Cu toate acestea, sistemele alternative de producție de pui (de tip free-range și organice) sunt în creștere în multe țări UE.

În ceea ce privește producția de ouă, cele 400 de milioane de găini ouătoare din întreaga UE produc aproape 7,5 milioane de tone de ouă pe an. UE este al doilea cel mai mare producător mondial de ouă după China.

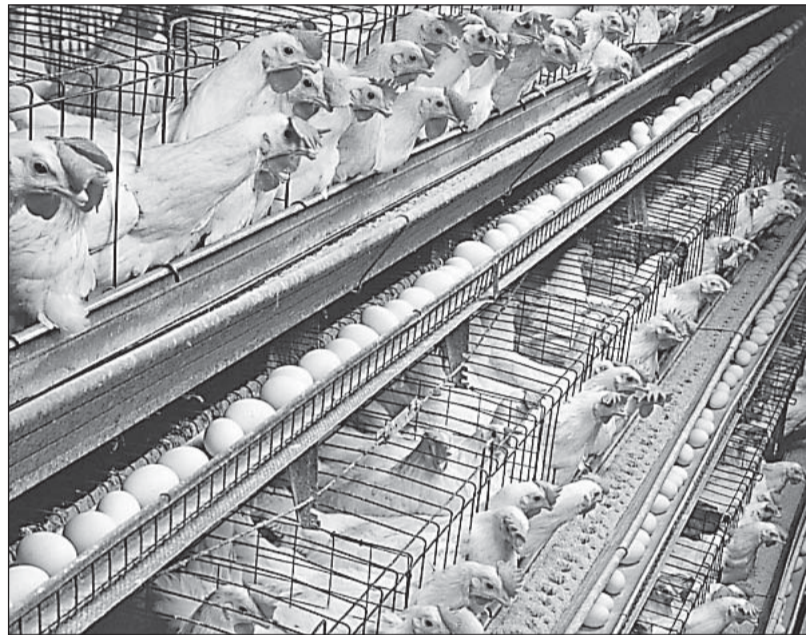
Uniunea Europeană este printre primii patru producători de carne de pasăre din lume, alături de Statele Unite ale Americii, Brazilia și China, fiind a doua cea mai produsă și consumată carne din Uniunea Europeană, după cea de porc, iar estimările anunță o continuare a creșterii, deși într-un ritm mai lent, în aproape toate statele membre. Consumul mediu de carne de pasăre a fost în anul 2018 de 24,8 kg pe cap de locuitor, comparativ cu 32,5 kg carne de porc și 11 kg carne de vită.

Conform raportului de perspectivă al Comisiei Europene (din 2018), producția și consumul de carne de pasăre din UE se așteaptă să crească, în general, cu 4% între 2018 și 2030.

Anul trecut, UE a produs aproximativ 15 milioane tone de carne de pasăre, 70% din producția comunitară fiind realizată de șase state membre: Polonia, (16,8%), Regatul Unit (12,9%), Franța (11,4%), Spania (10,7%), Germania (10,4%) și Italia (8,5%). Păsările de curte au reprezentat 5% din producția agricolă totală a UE în 2018 (432,6 miliarde euro), iar ouăle 2,4%.

Distribuția producției de carne de pasăre în Uniunea Europeană este următoarea: 81% broiler (pui crescuți exclusiv pentru producția

de carne), 14% curcan, 3% rață (Franța este cel mai mare producător de carne de rață din UE, reprezentând aproximativ 50% din producția totală a UE în 2014, în principal de carne și pate de ficat). Prețul pentru broiler a fost, în săptămâna 25 noiembrie - 1 decembrie a.c., de 180,34 euro/100 kg, cu 2,4% sub cel consemnat cu un an în urmă și cu 1% mai puțin decât în săptămâna anterioară.

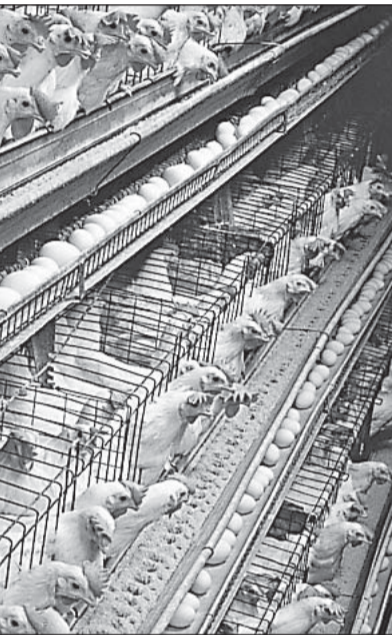
Franța, cel mai mare producător de ouă din UE

73% din producția Uniunii Europene de ouă este acoperită de șapte state membre: Franța (13%), Germania (12%), Italia (11%), Spania (10%), Marea Britanie (10%), Olanda (9%), Polonia (8%). Statele membre UE vând ouă, în special, în Japonia, Elveția, Israel, Thailanda.

În primele nouă luni din acest an, au fost livrate peste 180.000 de tone echivalente ouă pe piețele extracomunitare, cu aproximativ 14% mai mult decât în perioada similară de anul trecut, UE fiind exportator net de ouă și produse din ouă. Importurile de ouă ale statelor membre UE au scăzut cu aproape 28% în perioada ianuarie - septembrie a.c., până la 16.600 tone echivalent ouă. Ucraina, SUA și Argentina au fost principalii furnizori în această perioadă.

La nivel global, cei mai mari exportatori de ouă și produse din ouă sunt Turcia, Ucraina, SUA, China, UE, Malaezia, Belarus, iar principalii importatori din lume sunt China, Singapore, Serbia, Canada, Elveția, Georgia, Japonia.

Prețul ouălor a evoluat în creștere în acest an, în Uniunea Europeană, până la o medie de 139,80 euro/100 kg în săptămâna 25 noiembrie - 1 decembrie 2019,

cu 3,3% mai mult decât în urmă cu un an, cu 4,3% peste prețul din urmă cu o lună și mai mare cu aproape 0,5% față de săptămâna anterioară.

Important pentru industria de creștere a păsărilor

● Exporturile din Uniunea Europeană se preconizează că vor crește în perioada următoare, deoarece se anticipează că cererea globală va rămâne puternică, majorându-se cu o rată de 1,3% pe an până în 2030. Anul trecut, UE a exportat 1,78 milioane tone de carne de pasăre greutate în carcasă, în special în Africa de Sud, Benin, Ghana, Arabia Saudită, Hong Kong, Ucraina și Filipine, și a importat peste 800.000 tone, în principal din Brazilia, Thailanda, Ucraina, Chile și China.

● Cererea suplimentară de import de carne de pasăre se preconizează că va veni în mare parte din Asia, dar și din Africa subsahariană și din Orientul Mijlociu.

● Majoritatea cetățenilor UE caută informații despre metoda de producție atunci când cumpără produse animale și sunt pregătiți să plătească mai mult pentru produsele rezultate din sisteme de creștere care țin cont de bunăstarea animalelor. Peste 1,6 milioane de cetățeni ai UE au semnat o petiție care solicită Comisiei Europene să pună capăt creșterii animalelor de fermă în cuști (semnăturile au fost strânse până la data de 11 septembrie 2019). Un centru de referință al UE pentru bunăstarea păsărilor de curte și alte animale mici de fermă va deveni operațional în 2020, după modelul celui organizat pentru porci în 2018, și va fi condus de un consorțiu de institute din Franța, Spania, Danemarca și Italia. Obiectivul său este de a îmbunătăți aplicarea legislației UE privind bunăstarea găinilor ouătoare, a puilor de carne și animalelor de fermă mici, inclusiv în timpul transportului și sacrificării. Centrul va oferi sprijin statelor membre în efectuarea controalelor oficiale asupra bunăstării animalelor, va contribui la realizarea de studii științifice, la organizarea de cursuri de instruire și la diseminarea informațiilor rezultate din activitatea de cercetare și inovație.

Două exemple interesante oferă Germania și Franța, în privința bunăstării animalelor și a sacrificării acestora. O companie germană a dezvoltat, în cooperare cu Universitatea din Leipzig, prima metodă operațională pentru recunoașterea timpurie a genului la ouăle de găină, în încercarea de a găsi o alternativă la sacrificarea puilor masculi. Astfel, eliminarea lor are loc în stadiul embrionar timpuriu, prin distrugerea ouălor. În Franța, o fermă adăpostește, până când mor de bătrânețe, 16.000 de găini ouătoare ajunse la vârsta la care sunt mai puțin productive. Suprafața alocată acestor găini este de 16 hectare, iar ouăle lor sunt comercializate la un preț care reflectă

costurile. Două milioane de ouă au fost deja vândute în 700 de puncte de vânzare din Franța și Belgia, potrivit studiului EPRS.

● Grâul este principala cereală utilizată în Uniunea Europeană pentru hrana păsărilor de curte, însă soia este o componentă importantă, în special, pentru hrănirea puilor de carne. Potrivit Eurostat, 95% din soia utilizată în UE este importată din țări terțe.

● Acordul UE-Mercosur, încheiat la 28 iunie 2019, prevede o cotă tarifară pentru păsări de curte de 180.000 de tone (echivalent greutate în carcasă) fără taxe vamale, subdivizată în 50% os și 50% dezosată. Volumul va fi etapizat în cote egale, în șase ani, dacă Acordul va fi implementat. AVEC, o asociație europeană puternică în domeniul sectorului cărnii de pasăre (reprezintă 95% din producția UE de carne de pasăre), a criticat ferm rezultatele negocierilor UE-Mercosur, declarând că sectorul UE de carne de pasăre a fost sacrificat, având în vedere cota mare de carne de pasăre care ar urma să fie importată în spațiul comunitar fără taxe vamale din țările Mercosur.

● Relația comercială dintre UE și Ucraina desfășurată în cadrul Acordului de liber schimb, aplicat începând cu 1 ianuarie 2016, a fost afectată, recent, de o problemă referitoare la importurile în exces de produse de pasăre din Ucraina în UE, prin specularea unei lacune legislative din partea unor exportatori ucraineni. Importurile au crescut, astfel, de la 3.700 de tone în 2016 la peste 55.000 de tone în 2018. În martie 2019, UE și Ucraina au negociat o soluție pentru eliminarea riscului de importuri potențial nelimitate scutite de taxe vamale, iar la data de 5 noiembrie a.c. Comisia pentru agricultură și dezvoltare rurală a Parlamentului European a adoptat un aviz favorabil asupra proiectului de acord. La 26 noiembrie, a fost votat în plen. Raportorul pentru acest proiect îi recomandă Comisiei să monitorizeze cu atenție și în mod regulat punerea în aplicare și respectarea acestui acord.

STUDIU. 1% DIN POPULAȚIA LUMII A CAUZAT JUMĂTATE DIN EMISIILE AERIENE GLOBALE DIN 2018

Un nou studiu arată că 1% din populația lumii, adică cei care călătoreau frecvent, a cauzat jumătate din emisiile aeriene globale în 2018. Pasagerii din SUA au avut cea mai mare amprentă de carbon, urmați de Marea Britanie, Japonia, Germania și Australia.

Numai 11% din oamenii din toată lumea au zburat cu avionul în 2018 și doar 4% au călătorit în afara țării lor. Cercetătorii au arătat că un grup de elită (1%), care călătorește des cu avionul, a avut un impact mare asupra crizei climatice, care afectează pe toată lumea. Ei au estimat că, în acel an, companiile aeriene au produs un miliard de tone de dioxid de carbon și au beneficiat de o subvenție de 100 de miliarde de dolari, neplătind daunele climatice cauzate.

Pasagerii din Statele Unite au avut s-au detașat lejer de cei din celelalte țări bogate, privind amprenta de carbon, fiind în top. Emisiile aeriene ale Americii sunt mai mari decât a următoarelor 10 țări din top la un loc, adică Marea Britanie, Japonia, Germania și Australia.

Oamenii de știință au susținut că scăderea numărului pasagerilor în 2020, în timpul pandemiei de coronavirus, ar trebuie să fie o oportunitate pentru transformarea industriei aviatice într-una mai sustenabilă și mai corectă. O măsură ar putea fi punerea unor condiții verzi pentru ajutoarele venite din partea guvernelor, cum s-a întâmplat în Franța.

Emisiile de dioxid de carbon ale industriei aviatice au crescut cu 32% din 2013 în 2018, cu 70%

mai repede decât au prevăzut Națiunile Unite.

„Dacă vrei să rezolvi problema schimbărilor climatice și trebuie să regândim aviația, atunci ar trebui să începem din

vârf, unde câțiva «super emițători» contribuie masiv la încălzirea globală”, a declarat Stefan Gössling, de la Universitatea Linnaeus din Suedia, pentru The Guardian. „Bogații au avut prea

multă libertate să facă lumea potrivit dorințelor lor. Ar trebui să vedem această criză ca o oportunitate să schimbăm sistemul de transport aerian.”

Pasagerii frecvenți identificați în studiu au călătorit aproximativ 56.000 km pe an, a spus Gössling, echivalent cu trei zboruri pe distanțe lungi pe an, un zbor pe distanțe scurte pe lună sau o combinație a celor două.

Cercetarea, publicată în revista Global Environmental Change, a colectat o serie de date și a constatat că proporții mari de oameni din fiecare țară nu zboară deloc în fiecare an - 53% în SUA, 65% în Germania și 66% în Taiwan. În Marea Britanie, date separate arată că 48% dintre oameni nu au zburat în străinătate în 2018.

DECIZIE UE PENTRU BUNĂSTAREA ANIMALELOR DIN FERME

Parlamentul European a votat, la 19 iunie 2020, înființarea unei comisii de anchetă care să examineze aplicarea normelor UE privind bunăstarea animalelor în timpul transportului în interiorul și în afara Uniunii Europene. Odată cu noua strategie „de la fermă la consumator”, Comisia Europeană evaluează în prezent întreaga legislație a UE privind condițiile de viață ale animalelor de fermă.

Uniunea Europeană pledează de peste 40 de ani pentru calitatea vieții animalelor și este recunoscută pe scară largă ca lider mondial, având unele dintre cele mai înalte standarde din lume. Normele UE au influențat, de asemenea, în bine legislația din alte țări. Acestea se referă în principal la animalele de fermă (la fermă, în timpul trans-

portului și la sacrificare), se arată într-o comunicare a Parlamentului European din 28 iulie 2020.

Condițiile de viață ale animalelor de fermă

Primele norme UE de protecție a animalelor de fermă datează din anii '70. Directiva privind protecția animalelor de crescătorie din 1998 a stabilit standarde generale de protecție a tuturor animalelor crescute pentru producția de alimente, lână, piele, blană sau alte scopuri - inclusiv pești, reptile și amfibieni - și se bazează pe Convenția europeană pentru protecția animalelor de fermă din 1978.

Normele UE privind binele animalelor cuprind așa-numitele „cinci libertăți”:

- de a nu suferi de foame și sete

- de a fi ferite de disconfort
 - de a nu suferi dureri, leziuni și boli
 - de a manifesta un comportament firesc
 - de a nu suferi de frică sau stres.

Normele UE privind protecția și bunăstarea animalelor în timpul transportului au fost aprobate în 2004. Cu toate acestea, într-o rezoluție adoptată la 14 februarie 2019, Parlamentul a solicitat o mai bună aplicare a legii, instituirea

unor sancțiuni și reducerea duratei călătoriilor.

Alte norme stabilesc standarde de protecție pentru animalele de fermă în timpul asomării și sacrificării, precum și pentru condițiile de creștere a anumitor categorii de animale, cum ar fi vițelii, porcii și găinile ouătoare.

În octombrie 2018, eurodeputații au adoptat un nou regulament privind medicamentele de uz veterinar, în vederea reducerii utilizării acestora pentru a compensa condițiile precare sau pentru a forța creșterea mai rapidă a animalelor.

În concordanță cu noua strategie „de la fermă la consumator” pentru o agricultură mai sustenabilă, Comisia Europeană a decis evaluarea întregii legislații a UE privind condițiile de viață ale animalelor de fermă.

AMERICANII, ÎNCURAJAȚI SĂ REDUCĂ CONSUMUL DE CARNE CU O PĂTRIME

Pentru că americanii consumă 97,5 kilograme de carne pe an, de persoană, (față de 68, europenii), un studiu îi provoacă pe aceștia să renunțe la o pătrime din această cantitate. Dacă toată lumea din SUA ar face această schimbare, țara ar elimina cu 82 de milioane de tone de gaze cu efect de seră mai puține.

Întrebarea de la care a pornit studiul realizat de Universitatea Harvard a fost „Ce s-ar întâmpla dacă toată lumea din Statele Unite ar mânca mai puțină carne?”. Doar mai puțină, nu să adopte un stil de viață vegetarian. Apoi, următoarea întrebare a fost dacă este un plan realist.

„Există un precedent istoric”, a spus Richard Waite, asociat în programele de alimentație de la World

Resources Institute, potrivit The New York Times.

În medie, americanii mănâncă cu o treime mai puțină carne de vită față de anii 1970, a explicat el.

Potrivit studiului, publicat recent în revista Scientific Reports, dacă toată lumea din țară ar reduce consumul de carne de vită, porc și pui cu o pătrime și le-ar înlocui cu proteine din plante, America ar avea cu 82 de milioane de tone de gaze cu efect de seră mai puține. Ceea ce ar însemna o reducere cu puțin peste 1%.

Dacă, însă, toată lumea din țară ar renunța complet la carne și ar înlocui-o cu proteine din plante, cu aceeași valoare nutritivă, emisiile ar fi cu 330 de milioane de tone mai puține. În acest caz, reducerea ar fi de 5%.

Potrivit datelor din 2016, de la Organizația pentru Alimentație și Agricultură, un american consumă 97,5 kilograme de carne de vită, pui, porc și miel, pe an (locuitorii din America de Nord mănâncă de șase ori mai multă carne roșie decât cantitatea recomandată).

În Australia, consumul este ușor mai scăzut, iar în Canada și în Uniunea Europeană un om consumă, în medie, 68 de kilograme de carne pe an.

Însă reducerea cantității de carne consumată nu va avea ca efect doar scăderea gazelor cu efect de seră, ci va elibera și terenuri agricole care vor putea fi folosite diferit. Conform calculului în care americanii ar renunța la o pătrime din carne, nouă hectare ar fi eliberate și ar putea fi folosite pentru creșterea

linteii, de exemplu, care este bogată în proteine, sau ar putea fi plantată o pădure, care absoarbe dioxidul de carbon.

„Ambele variante ar fi la fel de importante, din moment ce încercăm să hrănim o populație în continuă creștere și să scădem efectele schimbărilor climatice”, scriau oamenii de știință într-un raport recent al Națiunilor Unite.

La începutul anului 2019, un studiu realizat de o facultate din ca-

drul universității britanice Oxford, a arătat că eforturile de a înlocui carnea - și în special carnea de vită - ar putea aduce beneficii uriașe sănătății umane și mediului. Studiul a demonstrat că 2,4% din totalul morților cauzate pe plan mondial de alimentație ar putea fi evitate prin reducerea consumului de carne, în special a celei de vită. În țările bogate, unde consumul de carne de vită este ridicat, procentul vieților salvate ar putea fi chiar de 5%.

Apetitul Chinei pentru importurile de cereale este în continuă creștere, întrucât țara intenționează să-și satisfacă cererea internă și să își asigure rezerve interne stabile în contextul unor factori de piață incerti și a tensiunilor comerciale internaționale. În ultimele luni, China a accelerat achiziția de porumb, grâu, soia, sorg și orz, potrivit agențiile de monitorizare a pieței internaționale. Dependența tot mai mare de importuri, creșterea prețurilor interne și teama de provocările logistice induse de pandemie sunt doar câțiva dintre factorii care au contribuit la această „foame” a Chinei.

Estimările privind importurile de soia ale Chinei în anul de comercializare 2020/2021 (octombrie 2020 - septembrie 2021) ajung la un nou record de 100 de milioane de tone, în

„FOAMEA” DE CEREALE A CHINEI VA CONTINUA PE SEAMA INCERTITUDINILOR

creștere cu 3,5% față de anul trecut, potrivit agenției Cofeed. În mod similar, proiecțiile privind importul de porumb și grâu în sezonul 2020/2021 au crescut cu 136,1% și, respectiv, cu 51,4%, față de sezonul trecut. De asemenea, proiecțiile privind importurile de sorg și orz au crescut.

Reamintim că există posibilitatea ca Rusia, cel mai mare exportator de grâu, să interzică exporturile de cereale pe o perioadă de șase luni, începând din ianuarie 2021, în scopul menținerii echilibrului prețurilor locale. De asemenea, pentru a combate creșterea prețurilor, Brazilia și Turcia au anulat recent taxele de import pentru grâu, soia, porumb și orz.

Mișcare surprinzătoare pentru porumb

Importurile chineze de soia din SUA au crescut în ultimele luni. Dar o surpriză pentru piețele internaționale este ritmul mult mai rapid al importurilor chineze de cereale, precum porumbul și grâul. Angajamentele Chinei pentru porumbul american, în sezonul de comercializare 2020/2021 (septembrie 2020 - august 2021) au trecut deja de 10 milioane de tone începând cu 8 octombrie, comparativ cu doar 59 mii tone în același perioadă a anului trecut, potrivit datelor USDA.

Ultima dată când China a achiziționat un

volum de porumb mai mare decât se aștepta a fost în sezonul 2014/2015, când au fost importate 5,5 milioane de tone din SUA, Brazilia și Argentina.

China are în vigoare un sistem de cotă tarifară care permite importul a 7,2 milioane de tone de porumb cu o taxă de 1%, în timp ce taxa pentru depășirile de cotă este de 65%.

Conform analiștilor de la StoneX Group Inc, cererea chineză pentru importul de porumb ar putea să depășească 27 de milioane de tone în sezonul 2020/2021. În același timp, agenția Cofeed apreciază că necesarul de porumb al Chinei va fi cu aproximativ 30 de milioane de tone mai mare decât producția internă.

China și-a redus recent prognoza privind producția internă de porumb pentru sezonul 2020/2021, după ce o serie de taifunuri au distrus culturile și au inundat câmpurile din regiunea de nord-est, cu câteva săptămâni în urmă. Tifunurile au lovit provinciile Heilongjiang, Jilin și Liaoning, care sunt cele mai mari producătoare de porumb, cca. 52% din producția totală a țării.

Și importurile chineze de grâu au crescut

China nu este în mod tradițional un mare importator de grâu și deține mai mult

de 50% din totalul stocurilor globale. Cu toate acestea și-a accelerat achizițiile de grâu, analiștii sugerând că motivul acestei mișcări este creșterea stocurilor interne. Cel mai probabil, China cumpără grâu pentru a se asigura că rezervele sale rămân la maximum.

China a cumpărat 1,15 milioane de tone de grâu din Australia în perioada ianuarie - august, aproape 99% din volumul respectiv a fost importat până în luna iulie, iar relațiile comerciale ale Chinei cu Australia s-au deteriorat în ultimele luni.

Pentru orz, China și-a diversificat sursele de import, importurile din Ucraina și Kazahstan crescând de câteva ori față de anul trecut. De asemenea, China a cumpărat mult grâu din Franța și Canada, în timp ce angajamentele sale pentru grâul din SUA s-au apropiat acum de maximum ultimilor patru ani.

Cererea chineză incredibilă pentru majoritatea produselor agricole este susținută de o economie care se normalizează mult mai repede decât restul lumii, apreciază analiștii pieței internaționale. Produsul intern brut al Chinei în al treilea trimestru din 2020 a crescut cu 4,9% de față de aceeași perioadă a anului trecut, comparativ cu alte economii majore globale care s-au străduit cu greu să reducă pierderile.

ÎN MOLDOVA SE SCUMPESC NUCILE

Din a doua săptămână a lunii noiembrie, pe piața din Moldova s-a atestat o creștere substanțială a prețurilor la miezul de nucă. De la jumătatea lunii octombrie, prețul mediu pentru produsele de calitate mai bună - jumătăți albe de miez - a fost relativ stabil, în medie 85 lei / kg (4,97 USD / kg), care este cu 15% mai mic decât indicatorul corespunzător pentru aceeași perioadă din 2019. Cu toate acestea, săptămâna trecută, prețurile pentru loturile mari (tone) ale acestui produs, în regiunile centrale ale țării, au crescut în medie la 95-100 lei / kg (5,55-5,84 dolari / kg), adică aproape au atins nivelul anului trecut.

Specialiștii Uniunii Asociațiilor Producătorilor de Culturi Nucifere consideră

neasteptată creșterea recentă a prețurilor la miezul de nucă, întrucât „mulți cultivatori de nuci au început deja să se obișnuiască cu ideea că în acest sezon prețurile pentru nuci vor fi mai mici decât anul trecut”. Dar există mai multe argumente care vin să explice de ce situația a început să se dezvolte conform unui scenariu mai favorabil pentru cultivatorii de nuci.

Unii comentatori EastFruit încă mai cred că principalul motiv al creșterii prețurilor la miez de nucă este cel clasic - "roadă mai mică - prețuri mai mari". Recolta, conform estimărilor preliminare ale experților din asociația de bransă, este, de fapt, cu cel puțin 40% mai mică decât anul trecut (aproximativ 32 de mii de tone de fructe în coajă).

Un alt motiv, adesea invocat, al creșterii prețurilor din luna noiembrie ține de „contractele fierbinți” ale marilor comercianți, pentru furnizarea de produse către clienții-cumpărători tradiționali din Uniunea Europeană. Exportatorii susțin că există puține astfel de contracte, dar intenționează să le onoreze exemplar, pentru a evita compromiterea parteneriatelor stabilite. Prin urmare, comercianții sunt obligați să crească prețurile de cumpărare, în ciuda riscurilor de a înregistra pierderi. În general, putem spune că producătorii de nuci, întârziind deschiderea perioadei de vânzare a nucilor, „au riscat și au câștigat”.

Un alt factor, care influențează creșterea prețurilor de cumpărare pentru nuci, este de-

precieră leului moldovenesc față de euro. În această situație, unii exportatori au adoptat o strategie mai fiabilă, cea „de a converti leul slăbind în marfă, sperând în creșterea prețului pe piețele externe”.

TOP-5 DINTRE CELE MAI SCUMPE ȘI TOP-5 DINTRE CELE MAI IEFTINE PRODUSE AGRICOLE DE PE PIAȚA INTERNĂ A MOLDOVEI, POTRIVIT EAST-FRUIT.COM

Potrivit unui studiu realizat de către experții Federației Agricoltorilor din Moldova FARM, pe baza prețurilor cu ridicata de la EastFruit, ultimul an în Moldova aproape toate fructele s-au scumpit, iar multe legume, dimpotrivă, s-au ieftinit. În acest context, au fost comparate prețurile medii cu ridicata, la sfârșitul primei săptămâni a lunii noiembrie 2020, cu prețurile pentru aceeași dată din 2019.

Apropo, aceste concluzii coincid cu estimările Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova, conform cărora, în ianuarie-septembrie 2020, comparativ cu indicatorii pentru perioada corespunzătoare a anului trecut, prețurile cu ridicata la vânzarea strugurilor, fructelor și pomuşoarelor de către producătorii agricoli au crescut cu 61,5%, în timp ce cartofii au scăzut în preț cu 17,6%, iar prețurile la legume au scăzut cu 15,7%.

Potrivit EastFruit, cele mai scumpe produse TOP-5 de pe piața internă a Moldovei includ mandarine, portocale, mere, struguri de masă și morcovi. Prețurile cu ridicata pentru primele două produse, din acest an, au crescut în medie cu 8-10 lei / kg (0,48-0,60 / kg), sau 40-70%, în funcție de categoria de calitate. Evident, citricele de pe piața moldovenească sunt mărfuri importate 100%, creșterea prețului la care s-a datorat în mare măsură impactului pandemiei, care a condiționat creșterea cererii de fructe „vitaminice” și a perturbat funcționarea lanțurilor de aprovizionare, din cauza închiderii periodice a frontierelor. Trebuie remarcat faptul că, inclusiv din aceste motive, în anumite perioade ale anului curent geografia importurilor de citrice în Moldova s-a schimbat - fluxul din Turcia a fost înlocuit cu produse relativ scumpe din țările UE - Spania și Grecia.

O altă circumstanță importantă, care a influențat semnificativ prețurile pe segmentul fructelor de pe piața moldovenească ține de rolul în creștere al rețelei de retail. În primă-

vară și, prin inerție, la începutul verii, supermarketurile au avut un avantaj serios datorită deciziilor administrative ale autorităților centrale și locale (suspendarea temporară a activității piețelor staționare angro și cu amănuntul etc.). Toamna, pe măsură ce vremea se răcește, un anumit segment de consumatori vor cumpăra, de asemenea, fructe și legume mai des din magazine decât din piețe.

În același timp, anul acesta s-a produs o schimbare serioasă în sistemul de aprovizionare cu amănuntul cu fructe și legume. Dacă

în urmă cu câțiva ani lanțurile de supermarketuri relaționau cu zeci de furnizori angro de fructe și legume, atunci anul acesta mulți dintre ei sunt ei înșiși mari importatori de fructe (în special citrice) sau cooperează doar cu câteva companii mari de intermediari angro. Se pare că lanțul de supermarketuri Kaufland, care dă tonul comerțului cu fructe și legume în Moldova chiar din momentul în care a intrat pe piață, a fost catalizatorul procesului de concentrare a fluxurilor de mărfuri cu ridicata, ceea ce este confirmat de datele auditurilor periodice, realizate de către EastFruit.

Ținând cont de toți acești factori, se poate presupune că până la sfârșitul anului 2020 prețurile citricelor ar mai putea crește.

Pe lângă citricele importate, anul acesta

pe piața moldovenească au crescut semnificativ prețurile pentru merele autohtone - cu 20-30% -, adică în medie cu 2-3 lei / kg sau 0,12-0,18 USD / kg. Cel mai mult au crescut prețurile pentru merele de calitate destinate exportului, de soiuri populare, precum Gala, Jonagold, Idared, Granny Smith și Fuji. Motivul principal al creșterii prețurilor sunt condițiile meteorologice nefavorabile din anul în curs: înghețuri de primăvară și grindină (într-o măsură mai mică), secetă de vară - într-o măsură mai mare. Un alt factor

al creșterii prețurilor la mere în Moldova este creșterea cererii de mere, pe timp de pandemie, din întreaga Europă, care, pe fondul unei recolte scăzute anul trecut, a dus la epuizarea rezervelor de mere până în vară. Având în vedere recolta redusă de mere în Europa, în 2020, prețurile și cererea de mere rămân ridicate, ceea ce influențează și piața moldovenească.

Condițiile meteo dificile au afectat, de asemenea, recolta locală de morcovi. Prețurile pentru morcovi, spre deosebire de majoritatea celorlalte produse din grupa de legume, nu numai că au rămas constant la un nivel ridicat pentru cea mai mare parte a anului 2020, dar au și crescut până la sfârșitul primei decade a lunii noiembrie, comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, cu o medie

de 1 lei / kg (0 USD , 06 / kg), adică aproximativ cu 25%.

Cu toate acestea, este posibil ca la sfârșitul toamnei - începutul iernii, prețurile cu ridicata la morcovi în Moldova să scadă ușor, din cauza ofertei masive de produse locale de soiuri târzii (menținându-se, în același timp, un import stabil de morcovi din Ucraina).

Strugurii de masă închid TOP-5 al produselor mai scumpe. Până în prezent, comparativ cu nivelul mediu pentru aceeași perioadă a anului 2019, prețul cu ridicata al acestui produs a crescut pe piața internă a Republicii Moldova cu 2 lei / kg (0,12 dolari / kg), adică cu aproximativ 20%. Ca și în cazul altor fructe, prețurile au fost afectate de o scădere a recoltei și de bunele perspective de export, inclusiv către țările UE.

Conform concluziilor experților FARM, produsele TOP-5, care s-au ieftinit, includ doar legume și cartofi. Cartofii au scăzut în preț cel mai mult - până la sfârșitul primei decade a lunii noiembrie, comparativ cu perioada similară a anului trecut, prețurile lor au scăzut cu 4 lei / kg (0,24 USD / kg), adică cu 57%. Acest fapt se explică prin importul masiv de cartofi, într-o perioadă în care acest produs este vândut masiv pe piața internă. Mai mult, potrivit statisticilor, suprafața rezervată cultivării cartofilor din țară a crescut în 2020, iar experții consideră că și producția de cartofi a crescut semnificativ.

Urmează legumele de seră: castraveți, ardei grași și roșii. În medie, la acestea a scăzut prețul până la începutul ultimei luni de toamnă cu 5-10 lei / kg (0,30-0,60 USD / kg), adică cu 30-40%. Principalul motiv ține de importul intensiv de asemenea produse, de diferite soiuri și calitate.

Ceapa închide ratingul legumelor mai ieftine. Până la sfârșitul primei decade a lunii noiembrie, prețul acesteia a scăzut în medie cu 1,5 lei / kg (0,09 USD / kg), adică cu 33%, din cauza importului de ceapă de o calitate comparabilă din Ucraina și Uzbekistan.

MODERNIZAREA HORTICULTURII ÎN MOLDOVA TREBUIE SĂ FIE ÎNSOȚITĂ DE O CREȘTERE BRUSCĂ A CAPACITĂȚII INFRASTRUCTURII POST-RECOLTARE

Programul de Dezvoltare a Horticulturii pentru anii 2021-2025, adoptat săptămâna aceasta, prevede înființarea a aproximativ 21 de mii de hectare de noi plantații perene intensive și superintensive. După cum a remarcat expertul Federației Agricoltorilor din Moldova FARM, Andrei Zbancă, acest lucru este în concordanță cu ritmul actual de renovare a livezilor și podgoriilor. În ultimii cinci ani, aproximativ 3-4 mii de hectare de livezi și până la 1-1,5 mii de hectare de vie au fost plantate anual (cele mai multe dintre ele fiind subvenționate prin intermediul Agenției pentru Intervenții și Plăți

în Agricultură AIPA). Ca urmare, până în 2025, producția de fructe în țară va crește aproximativ cu 508 mii tone, adică cu 35%. Pentru a crește eficiența economică a sectorului horticol în expansiune, este necesar să se construiască o infrastructură puternică. Conform estimărilor experților, în prezent întreprinderile agricole și companiile comerciale din Moldova dispun de frigidere de diferite niveluri tehnologice, capabile să primească aproximativ 400-420 mii tone de fructe și legume pe sezon. În consecință, într-un sezon mediu, mai puțin de o treime din produsele cultivate pot fi depozitate mai

mult sau mai puțin pe termen lung, restul sunt vinde la scurt timp după recoltare și sunt orientate procesării industriale. În câteva sezoane premergătoare, fabricile de conserve din Moldova procesau doar mere, 300-340 mii tone, în afară de alte fructe. Iar aceasta aduce un profit garantat mai mic, în comparație cu vânzările de mere de desert. În cazul implementării cu succes a programului de stat menționat, situația din sector se va schimba. Documentul prevede construcția subvenționată de noi frigidere, cu o capacitate totală de stocare și păstrare de 338 mii tone de producție horticola.

FERMIERI MOLDOVENI: RISCĂM SĂ NU VINDEM CARTOFII PÂNĂ ANUL VIITOR

Producătorii de cartofi din Moldova acuză că nu au unde să-și vândă roada. Din cauza pandemiei, cererea de la restaurante și cafenele a scăzut, iar consumatorii obișnuiți au început să cumpere mai puține legume. Fermierii susțin că rafturile magazinelor și ghișeele de pe piață sunt pline cu bunuri importate care sunt oferite la prețuri mai mici decât cele moldovenești, relatează Agroexpert.md citând tv.c.md. De mulți ani Radu Grosu cultivă cartofi pe terenurile sale din satul Dubăsari, raionul Criuleni. Este unul dintre cei mai mari producători din țară, ale cărui produse sunt furnizate piețelor și lanțurilor de magazine din capitală. Anul acesta, fermierul a obținut o recoltă bună de cinci soiuri de cartofi, de pe o sută de hectare, de care inițial era foarte bucuros, dar acum nu știe cui și cum să vândă produsul. „se atestă o lipsă de cerere din partea consumatorilor. Un factor important pentru vânzări ține de activitatea domeniului HoReCa și, respectiv, nu există astfel de vânzări ca în anii precedenți. Avem toate șansele să nu vindem cartofi până anul viitor”, a spus fermierul. Un alt factor care împiedică vânzarea cartofilor de producție moldovenească a fost acela că piața locală a cunoscut importuri sporite ale acestui produs. Mărfurile importate se vând la prețuri mai mici decât cele locale, spune Radu Grosu. „Prețul cartofilor importați este cu aproximativ 20% mai mic decât cel al produselor locale. Ei primesc subvenții suplimentare care le permit să vândă cartofi la un preț mai mic, pe care noi nu ni-l putem permite”, a spus Grosu. Fermierul spune că situația a fost complet diferită anul trecut, în această perioadă. „A existat o penurie de cartofi, cererea a fost mult mai mare. Și în această perioadă, la sfârșitul lunii noiembrie, am terminat deja vânzarea cartofilor noștri, a trebuit să le cumpărăm de la alți fermieri locali sau chiar să începem să importăm”, a spus producătorul de cartofi. Pentru a ajuta fermierii, autoritățile ar trebui să impună o interdicție tem-

porară asupra importurilor de cartofi sau să majoreze taxele vamale, au declarat oficialii Asociației Cultivatorilor de Cartofi. „Există prea multe importuri, producătorii noștri sunt în pierdere. Investesc în semințe, tehnologie, depozitare. Și, ca urmare, nu pot vinde cartofi cu 4-5 lei pe kg, deși acesta este un preț destul de bun”, a declarat Petru Ilev, președintele Asociației Producătorilor de Cartofi. La rândul său, Ministerul Agriculturii spune că nu pot interzice importul acestei culturi și că producătorii de cartofi nu au informat încă autoritățile cu privire la problemele lor. „Ministerul nu se poate amesteca în reglementarea prețurilor, Republica Moldova este membru al organizațiilor comerciale internaționale și, în conformitate cu acordurile semnate, trebuie să oferim condiții egale pentru toți”, a declarat purtătorul de cuvânt al MADRM, Ecaterina Grigorean. Potrivit statisticilor, un locuitor al Moldovei consumă anual aproximativ 110 kilograme de cartofi. Anul acesta, culturile de cartofi au ocupat aproape 23 de mii de hectare, adică cu aproape 5 mii mai mult decât în 2019. Datele Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor arată că, în 2020, țara noastră a importat aproape 45 de mii de tone de cartofi, iar anul trecut - peste 51 de mii de tone. Prețul per kilogramul de cartofi variază de la 5 la 8 lei, în timp ce în 2019 a ajuns chiar la 20 de lei per kilogram.

ÎN MOLDOVA, SEZONUL VÂNZĂRILOR DE PRUNE SE ÎNCHEIE PE O NOTĂ OPTIMISTĂ

Potrivit experților asociațiilor de pomicultori și exportatori de fructe, până la mijlocul lunii octombrie a acestui an nu mai mult de 2 mii tone de prune au rămas în frigiderele întreprinderilor și comercianților agricoli. Acest volum este de câteva ori mai mic decât soldul mărfurilor în perioada similară a anului trecut. În același timp, cel mai probabil, încheierea sezonului de vânzări pentru cultura de prune din Moldova-2020 este puțin probabil să aibă loc înainte de începutul lunii decembrie. Unele întreprinderi horticole au încă cantități mari (sute de tone) de prune, dar nu intenționează să se grăbească să le vândă cu orice preț, deși nu este de așteptat o creștere substanțială a prețului pentru produsele rămase. Mai mult, unii comercianți nu exclud nici o reducere a prețului. Cu toate acestea, aceștia sunt mulțumiți de rezultatele sezonului - o parte semnificativă din recolta de prune a fost vândută la un preț de 10-12 lei / kg (0,60-0,72 USD / kg), ceea ce este foarte bun pentru produsele de calitate în cea mai mare parte scăzută, care a fost predeterminată de seceta îndelungată din vara trecută.

corect să rețină resturile comerciale de prune de înaltă calitate din soiuri târzii, dacă există o posibilitate tehnică, până la sărbătorile de iarnă, și apoi vând aceste produse la un preț mai mare. Cu toate acestea, anul acesta situația s-a dezvoltat conform unui scenariu ușor diferit. Vânzarea activă a prunelor pentru export a început mult mai devreme decât de obicei - în luna august -, iar ritmul său a scăzut considerabil de la începutul lunii octombrie, când exportatorii moldoveni valorificat pe deplin cota preferențială (15 mii tone) pentru exportul de prune către UE. Cu toate acestea, până la jumătatea lunii trecute, livrarea prunelor din recolta din 2020 pe piața europeană a depășit 22 mii tone (pentru tot anul trecut - mai puțin de 18 mii tone), și aceeași cantitate pe piața rusă. În total, conform estimărilor preliminare ale specialiștilor din organizațiile agricole, exportul de prune moldovenești pe toate piețele în 2020 nu va depăși 47-48 mii tone (recolta de aceste fructe fiind de aproximativ 70 mii tone). Anul trecut, Moldova a exportat peste 61 mii tone de prune (cu un volum de producție de 109 mii tone).

Pentru a patra săptămână pe piața internă a Moldovei, prețul mediu cu ridicata al prunelor nu a scăzut sub 12 lei / kg (0,72 dolari / kg). În aceeași perioadă a anului trecut, prețurile au crescut dinamic (cu aproximativ 35% până la sfârșitul perioadei), dar nu au depășit nivelul de 11 lei / kg (0,66 USD / kg). De obicei, de la jumătatea lunii noiembrie, intensitatea comerțului cu prune în Republica Moldova scade brusc, deoarece atât exportatorii, cât și operatorii pieței naționale de gros și cu amănuntul, s-au concentrat pe vânzarea strugurilor de masă din soiurile târzii. Într-o astfel de situație, unele întreprinderi horticole consideră

PREȚURILE SĂPTĂMÂNIALE ANGRO LA PRODUȘIA HORTICOLĂ

(27.11.2020)

Denumirea produsului	Prețurile producătorului, MDL/KG		
	minim	maxim	mediu
FRUCTE ȘI POMUȘOARE			
Mere Golden Delicious	9.00	11.00	10.00
Mere Idared	8.00	10.00	9.00
Mere Jonagold	10.00	12.00	11.00
Mere Reinette Simirenko	8.00	9.00	8.00
Mere Gala	9.00	11.00	10.00
Mere Grany Smith	12.00	13.00	12.00
Mere Fuji	13.00	14.00	13.00
Mere timpurii	-	-	-
Mere, alte soiuri	9.00	10.00	9.00
Pere Conference	20.00	22.00	20.00
Alte soiuri de pere	12.00	14.00	12.00
Struguri de masă (albi)	13.00	15.00	14.00
Struguri de masă (roșii)	14.00	18.00	16.00
Struguri negri	11.00	14.00	12.00
Struguri Moldova	10.00	12.00	11.00
Struguri Kismis	16.00	18.00	17.00
Caise	-	-	-
Prune	10.00	12.00	11.00
Piersici	-	-	-
Portocale	18.00	20.00	19.00
Mandarine	13.00	16.00	14.00
Banane (galbene)	17.00	19.00	18.00
Zmeură	-	-	-
Căpșune	-	-	-
Afine (calitate superioară)	-	-	-
Afine (clasa I)	-	-	-
Mure	-	-	-
Coacăză (neagră)	-	-	-
Coacăză (roșie)	-	-	-
Cireșe (diametrul peste 26 mm)	-	-	-
Cireșe (diametrul până la 26 mm)	-	-	-
Vișine	-	-	-
Pepene verde (harbuz)	-	-	-
Pepene galben (zemos)	-	-	-
LEGUME			
Cartofi (recolta anului curent)	3.0	4.00	3.00
Cartofi (recolta anului trecut)	-	-	-
Morcovi (recolta anului curent)	4.00	5.00	4.50
Morcovi (recolta anului trecut)	-	-	-
Ceapă galbenă (recolta anului curent)	2.70	3.5	3.00
Ceapă galbenă (recolta anului trecut)	-	-	-
Tomate de seră (roșii, rotunde)	16.00	18.00	16.00
Tomate de seră (roze)	19.00	20.00	19.00
Tomate de seră (roșii, cărnose)	-	-	-
Tomate de seră (soi Cherry)	26.00	29.00	27.00
Castraveți de seră (scurți, netezi)	-	-	-
Castraveți de seră (scurți, cu suprafața zgrunțuroasă)	14.00	17.00	15.00
Castraveți de seră (lungi, netezi)	-	-	-
Ardei dulci de seră (roșii)	20.00	22.00	20.00
Ardei dulci de seră (verzi)	12.00	14.00	12.00
Ardei dulci de seră (galbeni)	20.00	22.00	20.00
VERDEȚURI			
Pătrunjel	30.00	40.00	35.00
Mărar	30.00	40.00	35.00
Coriandru	40.00	45.00	40.00
Busuioc	45.00	50.00	45.00
NUCI ȘI FRUCTE DESHIDRATATE			
Miez de nuci	85.00	100.00	90.00
Nuci (cu coajă)	30.00	35.00	30.00
Miez de alune	-	-	-
Alune (cu coajă)	45.00	55.00	50.00
Miez de migdale	150.00	160.00	150.00
Migdale (cu coajă)	40.00	50.00	45.00
Caise deshidratate	-	-	-

DATINI, TRADIȚII ȘI OBICEIURI ÎN LUNA DECEMBRIE

Iarna, satele moldovenești devin un colț de rai. Este singurul anotimp din an în care domnește principiul repausului și al odihnei. În timp ce grâul germinează sub stratul mare de zăpadă, casele țăranilor, calde și primitive, se pregătesc de sărbătoare. Sărbătorile de iarnă încep odată cu Sf. Nicolae, la 6 decembrie, și se încheie în 24 februarie, cu Dragobetele, care marchează începutul primăverii și al anului agricol. Sărbătorile de iarnă petrecute în mijlocul satului moldovenesc reprezintă o experiență unică, deopotrivă încărcată de veselie, dramatism, ironie și poezie. Un amalgam de contraste pe care doar moldovenii îl pot armoniza atât de bine. Mesele îmbelșugate, poveștile și colinda tristă, cântecul vesel, dansul dramatic, căldura și ospitalitatea gazdelor, toate acestea te scot din cotidian. Mai greu este să alegi o zonă anume. Indiferent dacă ești în Moldova, în Transilvania, în Oltenia sau în Dobrogea, iarna are o încărcătură și o aromă anume. Tradițiile și obiceiurile diferă de la o zonă la alta, dar frumusețea lor, unicitatea și ineditul sunt cuvinte care nu lipsesc din nici o descriere. Conform tradiției, sărbătorile de iarnă se petrec acasă în familie, alături de cei dragi.

Sfântul Ierarh Nicolae – 6 decembrie

Sfântul Nicolae este cel mai cunoscut și iubit sfânt al Bisericii Ortodoxe. Născut în jurul anului 280, în localitatea Patara Lichiei, și trecut la cele veșnice în jurul anului 345, în localitatea Mira (astăzi Kocademre, Turcia), acest sfânt ierarh s-a făcut pe sine chip al smereniei și al sărăciei, slujind lui Dumnezeu și semenilor săi, nu numai până în ultimul ceas al vieții sale, ci și până astăzi. De Sfântul Nicolae copilășii, de la doi la 92 de ani, își pregătesc ghetuțele și, dimineață, aleargă

înălța o biserică închinată Sfântului Nicolae din Mira Lichiei.

Deși papa Nicolae I al Romei zidește un mic altar închinat Sfântului Nicolae în secolul al IX-lea, abia începând cu secolul al X-lea cultul sfântului din Mira începe să se răspândească puternic în Apus. O ctitorie de seamă în această privință este biserica bizantină din Burtscheid (lângă Aachen, Germania), zidită de Oton al III-lea, care este așezată sub ocrotirea Sfântului Ierarh Nicolae.

În perioada cruciadelor, nenumărate Sfinte Moaște au fost luate din Răsărit și duse în Apus. Astfel, în secolul al XI-lea, un grup de șaizeci și

repejor să vadă cu ce cadouri s-au ales, deoarece au fost harnici și cuminiți.

Sfântul Ierarh Nicolae din Mira Lichiei este cunoscut drept ocrotitor al celor acuzăți pe nedrept, al comercianților și al călătorilor, al fetelor nemăritate și al miresei și, în mod special, al copiilor mici. Acest mult-iubit sfânt a fost rânduit spre cinstire în ziua de 6 decembrie pentru că în această zi el i-a apărut în vis Sfântului Împărat Constantin cel Mare, cerându-i să-i erte pe cei trei tineri nevinovați care urmau a fi omorâți a doua zi.

Deși a fost cunoscut și iubit încă din timpul vieții sale, săvârșind nenumărate minuni, ierarhul din Mira începe să fie cinstit mai ales începând cu secolul al VI-lea, la peste două sute de ani de la adormirea lui în Domnul, când numele său apare menționat într-un martirologiu roman. În același secol, episcopul Nicolae din Pinara,

doi de cruciați din localitatea italiana Bari au luat (furat) din Mira cinstitele Moaște ale Sfântului Nicolae. Pentru a fi întâmpinate cum se cuvine, episcopul Nicolae din Veneția ridică două biserici mărețe închinată sfântului, una în Bari (1036) și alta în Veneția (1039); ambele biserici au fost sfințite în data de 9 mai 1098.

Cele mai multe date biografice despre ierarhul din Mira provin din lucrarea medievală „Legenda aurea”, scrisă de Iacob de Voragine, în anul 1264. Odată cu încreștinarea slavilor, cartea amintită a fost tradusă în limba slavonă, drept pentru care cultul Sfântului Nicolae l-a înlocuit pe cel al zeului Mikula al agriculturii. Treptat, sfântul din Mira a început să aibă parte de un cult tot mai accentuat. Astfel, multe dintre bisericile închinată sau nu acestuia, au fost împodobite cu un ciclu întreg de fresce biografice înfățișând principalele momente din viața sfân-

tului. Astăzi, ierarhul din Mira este cunoscut în toată lumea, fiind mult cinstit și iubit de credincioșii de pretutindeni. Precum odinioară Sfântul Nicolae și-a pus sufletul pentru poporul său, tot așa și astăzi, el își înălță rugăciunea cea cu îndrăzneală pentru nevoile tuturor celor care-l caută cu credință.

Ignatul – 20 decembrie – paradoxul purificării prin post și sânge

Ritualul sacrificial al porcului, ce are loc înaintea Crăciunului, prezintă o legătură evidentă între mitologia Greciei antice și religia populară românească. Nu numai românii credeau că sângele scurs la sacrificiul porcului putea spăla crimele sau nelegiuirile oamenilor, cât de mari ar fi fost acestea. Puterea sa purificatoare, asimilată celei a focului, e ilustrată și în mitologia greacă. Medeea este izbăvită de păcatul fratricidului prin sângele unui purcel de lapte sacrificat de Circe. Oreste este purificat de matricid de Apollo tot prin sacrificiul expiator al unui porc.

În calendarul popular, Ignat, este considerat patronul acestui animal și unul dintre paricizii panteonului nostru, fiind cunoscut și în calitate de zeu al focului terestru, sacrificial, și al luminii solare. Legătura cu formele precreștine de cult al soarelui reiese chiar din numele său derivat din latinescul ignis, foc.

Obiceiuri de Ignat

Sărbătoarea din 20 decembrie, închinată Sfântului Ignatie al Antiohiei,

este cunoscută în popor sub denumirea de Ignatul porcilor sau Înătoarea. Se crede că în noaptea de Ignat porcii visează că vor fi tăiați. De acum încolo nu se mai îngrașă, nu mai pun carne pe ei și nu mai mănâncă, pentru că și-au visat tăierea. Singura activitate permisă în această zi era tăierea porcului. Femeile însărcinate, de teama de a nu naște copii cu infirmități, respectau cu strictețe interdicția de a lucra. Persoanele care lucrau în această zi, erau pedepsite de cea care patrona ziua: Înătoarea – o femeie bătrână, lacomă și urâtă. Potrivit credinței din popor, ea le ispitește pe femei să lucreze, după care le opărește.

Prin multe părți porcii sunt tăiați în această zi. O credință musceleană ne

îndeamnă: „Chiar de n-ai tăia un porc, taie cel puțin o pasere: găină, rață, gâscă; ori înțepă creasta la o găină neagră ca să dea sângele, că așa e bine: să vezi sânge în ziua de Ignat, că numai atunci vei fi ferit de boale”. La tăierea porcului nu trebuie să stea nimeni prin apropiere, dintre cei care sunt miloși din fire, căci se crede că porcul moare cu mare greutate, iar carnea unui asemenea porc nu va mai fi bună. Cel ce taie porcul, nu trebuie să strângă din dinți, ca să nu iasă carnea porcului tare și să fiarbă cu greutate.

Crăciunul – Nașterea Domnului – 25 decembrie

Și minunea întrupării Lui mai presus de legile firii a uimit întreg pământul, a înnoit toată lumea, a rupt istoria omenirii în două și, străbătând cele douăzeci de secole, ni se face cunoscută nouă astăzi. Astăzi S-a născut Mesia! Și vestea aceasta pe care au adus-o din cer îngerii, pe care au primit-o întâi păstorii, ca un fulger s-a revărsat peste toate marginile. Vestea aceasta, care l-a tulburat pe Irod “și tot Ierusalimul cu dânsul”, ca o trâmbiță duhovnicească a răsunat din veac în veac, din hotar în hotar, de la țarm, și a ajuns astăzi și la inimile noastre. Vestea aceas-

este sărbătoarea anuală a nașterii cu trup a Domnului nostru Iisus Hristos. Ea a fost vestită prin proroci, care au arătat locul nașterii, seminția din care Se va naște și multe alte semne. Pare a fi cea dintâi sărbătoare specific creștină, dintre cele ale Mântuitorului, deși nu este tot atât de veche ca Paștile sau Rusaliile, a căror origine stă în legătură cu sărbătorile iudaice corespunzătoare.

Crăciunul de supermarket

Ce bine e când vine Crăciunul! Magazinele se găsesc frumos, apar ofertele de iarnă și rafturile se îndoiesc sub greutatea mărfurilor colorate. Miroase a mirodenii și a vin, a cârnați usturoiați și a slănină fiartă în boia, moale ca untul; râde cozonacul din cuptor, cu dinții pătați de cacao și stafide, iar chiftelele se îngheșue unele în altele în farfurii lustruite de gospodine grijulii. Te gândești ce mai ai de cumpărat, cui mai ai de cumpărat...

Alergi prin magazine și îți bucuri ochii cu abundența de mărfuri, alegi ce te lasă buzunarul și împarți banii așa încât să simți că e sărbătoare și să faci câte un cadou mic celor la care ții și celor cu care trebuie să fii atent. Ai chiar un sentiment de împlinire atunci când casiera îți ia banii și vezi că ai coșul plin cu de toate, măcar acum. Ești în rândul lumii, ieși mulțumit din magazin și te gândești că ar fi bine să pui pe tine și un parfum plăcut mirositor, care să arate că trăiești modern, în anul 2020, în Republica Moldova, în imediata apropiere a hotarului de est a Uniunii Europene.

SERVICIILE OFERITE DE REȚEAUA FEDERAȚIEI AGRICULTORILOR DIN MOLDOVA

DEZVOLTAREA AFACERILOR

- Elaborarea planurilor de afaceri
- Asistență la elaborarea pachetului de documente pentru accesarea finanțărilor
- Asistență la efectuarea studiilor de fezabilitate a investițiilor și identificarea furnizorilor de echipamente
- Asistență la pregătirea aplicațiilor pentru accesarea subvențiilor
- Organizarea seminarelor de consultanță și formare a producătorilor agricoli în cadrul Măsurii 5 din Regulamentul de subvenționare
- Organizarea vizitelor și misiunilor de afaceri

DEZVOLTAREA COOPERATIVELOR

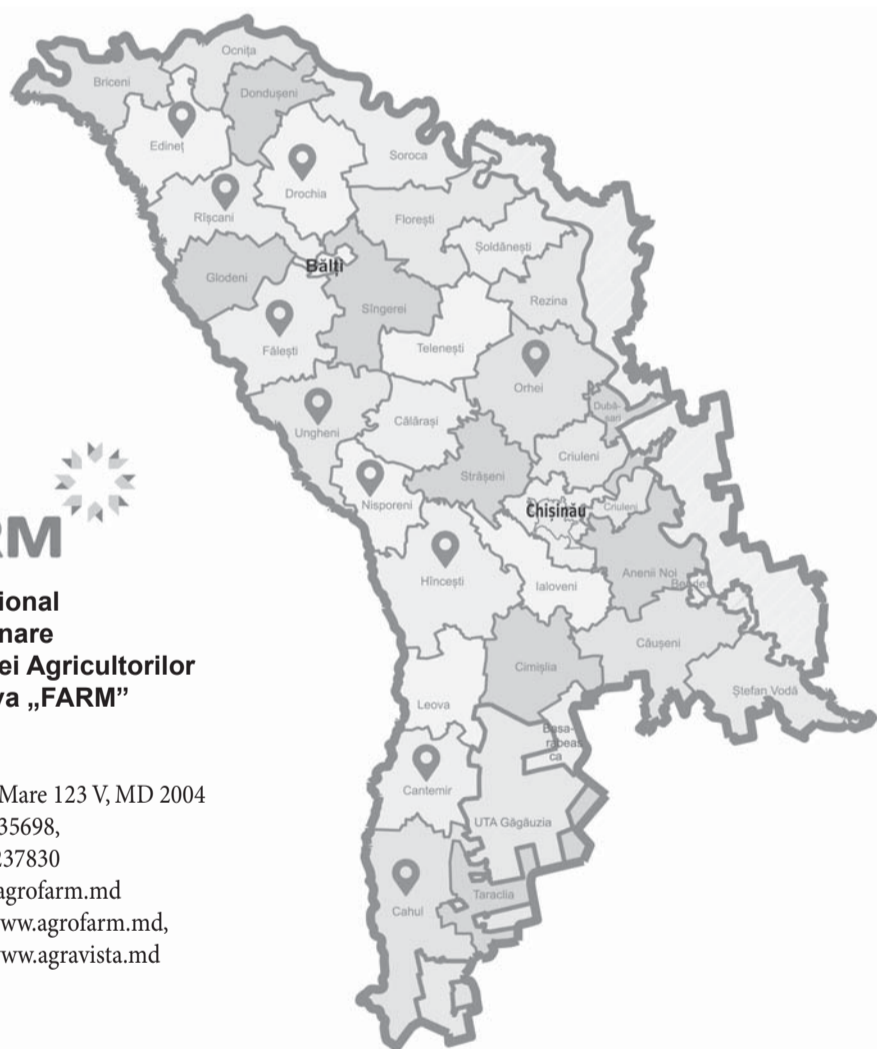
- Asistență la crearea și dezvoltarea cooperativelor de marketing
- Asistență la crearea și dezvoltarea asociațiilor profesionale pe produs
- Instruiri în dezvoltarea afacerilor și cooperativelor de marketing

SERVICII DE MARKETING

- Servicii de intermediere a producției agricole
- Oferirea informației despre prețuri și piețe
- Promovarea cererilor și ofertelor comerciale
- Elaborarea studiilor și a cercetărilor de piață

Pentru informații suplimentare apelați oficiul național și organizațiile regionale ale Federației Agricultorilor din Moldova

Organizațiile Regionale ale Federației Agricultorilor din Moldova

FARM

Oficiul Național
 de Coordonare
 al Federației Agricultorilor
 din Moldova „FARM”

Or. Chișinău,
 Bd. Ștefan cel Mare 123 V, MD 2004
 Tel: +373 22 235698,
 Fax: +373 22 237830
 Email: farm@agrofarm.md
 Pagina web: www.agrofarm.md,
 www.agravista.md

CANTEMIR

AO „Fermer- AGROinform”
 Str. Trandafirilor 2, et. IV, of. 408
 Tel: 0 273 2 28 53
 cantemir@agrofarm.md

CAHUL

AO „Centrul de Business din Cahul”
 Piața Independenței, 6, of. 105; MD
 Tel: 0 299 2 14 13
 cahul@agrofarm.md

NISPORENI

OO „Nis-AGROinform”
 Str. Suveranității, 2, et.3, of. 307
 Tel: 0 246 2 38 57
 nisporeni@agrofarm.md

DROCHIA

AO „AGRO-CONS”,
 Bd. Independenței, 48
 Tel: 0 252 2 70 32
 drochia@agrofarm.md

EDINEȚ

A.O. „AGROinform”
 Șos. Bucovinei, 37
 Tel: 0 246 2 43 84
 edinet@agrofarm.md

FĂLEȘTI

AO „CUTEZĂTORUL”
 Str. Ștefan cel Mare, 50, et.1, of. 126
 Tel: 0 259 2 29 51
 falesti@agrofarm.md

HÂNCEȘTI

AO „Centrul de Extensiune în Agricultură”
 Str. Mihalcea Hâncu, 123, et. 4, bir. 62
 Tel: 0 269 2 34 08
 hincesti@agrofarm.md

ORHEI

AO „ORHCONSINFO”
 str. Vasile Mahu, 141
 Tel: 0 235 24 955
 orhei@agrofarm.md

RÂȘCANI

AO „Asociația Femeilor de Afaceri
 din Sectorul Rural”
 Str. Independenței 44, of. 12
 Tel: 0 256 2 45 84
 riscani@agrofarm.md

UNGHENI

AO „Centrul Pentru Inițiativă Privată”
 Str. Națională, 7, bir.507,
 Tel: 0 236 2 34 55
 ungheni@agrofarm.md

SOROCA

„Teragronord”
 str. Ștefan cel Mare 27a/5
 Tel: 069021249
 teragronord@gmail.com
 soroca@agrofarm.md

TRANSNISTRIA

AO „Vitality”
 Tiraspol, str. Yunoști 48 of. 10, MD 3300
 068822395
 tiraspol@agrofarm.md
 ongvitality@gmail.com
 viacheslav.bezhenar@gmail.com

În paginile ziarului **Agravista** PUTEȚI PLASA ANUNȚURILE Dvs comerciale.

DORIȚI SĂ **VINDEȚI** SAU SĂ **PROCURAȚI** MATERIAL SĂDITOR, INPUTURI, TEHNICĂ SAU PRODUCȚIE AGRICOLĂ?

Doriți ca despre oferta Dvs să știe cât mai mulți fermieri, producători agricoli,

PERSOANE CU ADEVĂRAT INTERESATE DE DOMENIU?

Ziarul Agravista Vă pune la dispoziție SPAȚIU PENTRU PROMOVARE.

PUBLICUL DVS ȚINTĂ SUNT TOCMAI CITITORII NOȘTRI!

Nu ezitați să ne contactați la adresa redacției:

Mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 123 „V”
 Tel: (022)23 56 98; (+373)6 888 22 11 Fax: (022) 23 78 30;
 Sau la adresa de e-mail: ebalan@agrofarm.md

* **PROMOȚIE!** Anunțurile de mică publicitate
 pentru membrii Federației Agricultorilor din Moldova
 se plasează gratuit

FACEȚI UN PAS ÎNAINTE, PROMOVAȚI-VĂ AFACEREA!

**ABONAREA
2021**

DORIȚI SĂ ÎNCEPEȚI O AFACERE

ȘI NU ȘTIȚI ÎN CE DOMENIU SĂ INVESTIȚI?

Abonați-Vă la ziarul

ZIARUL PENTRU ȘI DESPRE
AGRICULTORI

Agravista

INDEX DE ABONARE: PM 21948
AGROMEDIAINFORM

Agravista* este publicația periodică care apare de două ori pe lună cu un tiraj de peste 3500 de exemplare. Ziarul este unul de profil agricol iar abonații Agravista sunt agricultorii, persoanele interesate de domeniu, autoritățile publice locale și naționale.

**TOATE ACESTEA LA UN PREȚ
REZONABIL DE NUMAI**

154 de lei

PENTRU UN ABONAMENT

ANUAL

Tematica materialelor o constituie problemele și realizările agriculturii din țara noastră, dar și de peste hotare.

ÎN FIECARE NUMĂR GĂSIȚI:

- ✓ *interviuri cu persoane de decizie,*
- ✓ *știri de actualitate,*
- ✓ *reportaje de la evenimente relevante pentru agricultori,*
- ✓ *istorii de succes,*
- ✓ *explicarea legislației în domeniu,*
- ✓ *anunțuri despre dezvoltare, finanțare și școlarizare pentru agricultori.*

PREȚURI DE ABONARE (lei)

1 lună	3 luni	6 luni	9 luni	12 luni*
14	42	84	126	154

* august vacanță

ABONAMENTE LA ZIARUL NOSTRU POT FI PERFECTATE ÎN TOATE OFICIILE POȘTALE

